

TULLILAITOS

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

2003

TULLIHALLITUS
maaliskuu 2004

1. TOIMINTAKATSAUS

1.1 TULLILAITOKSEN TOIMINTA-AJATUS, STRATEGIAT JA ARVOT

Tullilaitos määrää ja kantaa tehtävälueellaan tullit, verot ja muut maksut oikein, edistää ulkomaankaupan sujuvuutta ja yleistä turvallisuutta torjumalla luvatonta tuontia ja vientiä sekä muuta rikollisuutta ja huolehtii kansallisesta ja Euroopan unionin edusta sekä elinkeinoelämän tietotarpeista samoin kuin kauppaa-, kilpailu- ja maatalouspoliittisten velvoitteiden täytäntöönpanosta.

Toiminta-ajatustaan tullilaitos pyrkii toteuttamaan strategioidensa kautta, joita ovat keskittyminen kohdehakuisuuteen, asiakaslähtöisiin toimintamalleihin ja johtamisen kehittämiseen. Kullekin tullilaitoksen tasolle on asetettu omat strategioihin perustuvat tavoitteensa, joita havainnollistaa seuraava tullilaitoksen tuloskortti:

TULOSKORTTI	Tullilaitoksen strategiat ja tavoitteet		
	Kohdehakuisuus	Asiakaslähtöisyys	Johtaminen
Tullilaitos	- Riskianalyysi - Resurssinanalyysi	- Malli asiakaskohtaisista yksinkertaistetuista menettelyistä	- Keskeiset arvot - Johtamismenetelmät
Tullipiiri	Piirikohtainen - Soveltaminen - Kohdentaminen	- Konsultointien kattavuus - Räättälöityjen menettelyjen kattavuus	- Prosessijohtaminen - Arvojen omaksuminen
Tullitoimipaikka	- Kohdentaminen - Tulokset	- Asiakashallinta - Asiakaspalaute	- Valtuuttamisen eteneminen - Prosessin hallinta
Tullivirkailija	- Moniosaaminen - Pätevyys	- Moniosaaminen - Pätevyys	- Kehityskeskustelut - Sitoutuminen - Toimiminen tiimissä

Tullityön laatuun ja kehittämiseen on kiinnitetty huomiota jatkamalla Euroopan laatukriteeristön (EFQM) mukaista kehitystyötä. Järjestelmään on perehdytty Tullin johtoa sekä valmisteltu hallinnon kehittämisen johtoryhmässä Tullin itsearvioinnin työkirja sekä pilotoitu mallia sen eri osaluilla.

Tullilaitoksessa on koko henkilökunnan osallistumisen kautta tapahtuneen valmistelun jälkeen vahvistettu tullilaitoksen arvot vuonna 1999. Tullilaitoksen arvot on liitetty jokaisen tullilaisen kanssa käytäviin tulos- ja kehityskeskusteluihin, joiden osana on arvoitu arvojen toteutumista kunkin omista työtehtävissä myös vuonna 2003. Tullilaitoksen arvot korostavat ammattitaitoisuutta, luotettavuutta palveluhalukkuutta ja yksilön arvostusta.

1.2 TULLILAITOKSEN ORGANISAATIO

Tullin organisaatiota ja johtamisjärjestelmiä on kehitetty tavoitteena selkeyttää organisaatio pätehtävien mukaiseksi ja samalla vahvistaa Tullihallituksen asemaa "pääkonttorina" sekä tullipiirien ja Tullilaboratorion asemaa itsenäisinä, tulosvastuullisina toimijoina.

Vuoden 2003 alusta voimaan on astunut asetus tullilaitoksesta, jossa olennaisimpana muutoksena on tapahtunut johtokunnan toimivallan siirtäminen keskeisiltä osin pääjohtajalle ja johtokunnan korvaaminen tullilaitoksen strategista suunnittelua tukevalla neuvottelukunnalle, joka käsittelee tullilaitoksen kehittämissuuntia, toimintalinjoja ja suunnittelua. Neuvottelukunnassa on edustus tullilaitoksen keskeisimmistä sidosryhmistä ja sen jäsenet nimeää Tullihallituksen esityksestä valtiovarainministeriö enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Tullilaitoksen työjärjestyksen mukaan Tullihallituksessa on neljä osastoa, joiden sisällä on yksiköitä. Osastot ovat ulkomaankauppaosasto, verotusosasto, valvontaosasto ja hallinto-osasto, joista kukin vastaa omasta tehtävälueestaan tullilaitoksessa. Tukitoiminnot on koottu hallinto-osaston

alaisuuteen. Tullilaitoksen alueorganisaatio muodostuu edelleen viidestä tullipiiristä ja Tullilaboratoriosta.

Tärkeänä osana tullilaitoksen organisaatioon kuuluvat tullipiirien ja Tullilaboratorion sisäiset johtokunnat, Tullihallituksen johtoryhmä, joka muodostuu pääjohtajasta ja osastojen päälliköistä, sekä yhteistyöryhmä, johon kuuluvat Tullihallituksen johtoryhmä ja henkilöstöjärjestöjen puheenjohtajat. Lisäksi Tullihallituksessa on toiminut tietohallinnon johtoryhmä, joka on käsitellyt tullilaitoksen toiminnan kannalta keskeisiä hankkeita.

Liitteenä 1 on tullilaitoksen organisaatiokaavio, liitteenä 2 Tullihallituksen organisaatio ja liitteenä 3 alueorganisaatio.

1.3 TULLILAITOKSEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.3.1 TULLAUS

Ulkomaankaupan tunnusluvut (milj.euroa)	2001	2002	2003	Muutos 2002/2003
Viennin arvo	47.800	47.245	46.206	-2%
Tuonnin arvo	35.891	35.611	36.366	+2%
Ulkomaankaupan ylijäämä	11.909	11.634	9.841	-15%

Taulukko1: Ulkomaankauppa tilastojen katsaus 12/2003

Vuonna 2003 vienti jäi kaksi prosenttia edellisvuotta pienemmäksi, mutta tuonti kääntyi kahden prosentin kasvuun. Viennin arvo oli 46,2 miljardia euroa ja tuonnin 36,4 miljardia euroa. Kauppataseen ylijäämää kertyi runsaat 9,8 miljardia euroa (-15%). Sähköteknisen teollisuuden ja paperiteollisuuden viennin väheneminen olivat suurimpia syitä viennin laskuun. Tuonnin kasvu johtui pääasiassa energiatuotteiden ja autojen tuonnin voimistumisesta.

Viennistä 32,8 % suuntautui euroalueen maihin, 20,2% muihin EU-maihin ja 47,0% EU:n ulkopuolisiin maihin. Vienti EU-maihin väheni neljä prosenttia. Saksa oli edelleen tärkein vientimaa 11,8% osuudella Suomen kokonaisviennistä.

Vienti EU:n ulkopuolelle pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2002. Vienti Yhdysvaltoihin jatkoi edeltävän vuoden tavoin laskuaan, samoin laskua tapahtui Viroon ja Japaniin suuntautuvassa viennissä. Selvä nousu jatkui viennissä Venäjän ja Arabiemiraattien osalta edellisen vuoden tavoin. Lisäksi vienti Kiinaan kääntyi nousuun vuonna 2003.

Tuonnin arvo kääntyi vuonna 2003 kahden prosentin kasvuun. Kasvuun on lähinnä syynä energia- tuotteiden 11% kasvu, josta varsinkin kivihiiilen tuonti erottui selvästi puolitoistakertaisella kasvullaan.

Tuonti EU-maista jäi niukasti edellisvuotta pienemmäksi. Lähes kaikkien tärkeimpien ulkokauppaa käyvien Euroopan maiden tuonti, mm. Venäjän ja Viron tuonti, oli selvässä kasvussa. Tuonti Yhdysvalloista väheni yli neljänneksellä ja siitä tulikin suurin ylijäämämaa vuonna 2003. Iso-Britannia jäi tänä vuonna toiselle sijalle. Saksa oli jälleen tärkein tuontimaa 14,9% osuudella kokonaistuonnistamme.

Tullauksen tunnusluvut (kpl):	2001	2002	2003	Muutos 2002/2003
Vientitullaukset	862.769	885.741	847.188	-4.4%
Viennin tariffinimikkeet	2.255.833	2.262.481	2.202.142	-2.7%
Tuontitullaukset	573.768	566.199	583.771	3.1%
Tuonnin tariffinimikemäärä	830.843	831.910	865.051	4.0%
Aloitettut passitukset	412.946	458.041	519.835	13,5%
Päätetyt passitukset	325.427	417.364	516.948	23,9%
Sisäkaupan tilastoilmoitukset vienti	130.399	127.751	124.923	-2.2%
Sisäkaupan tariffinimikemäärä vienti	708.508	773.702	829.078	7,2%
Sisäkaupan tilastoilmoitukset tuonti	388.660	373.841	377.207	0.9%
Sisäkaupan tariffinimikemäärä tuonti	2.426.386	2.245.686	2.570.660	14.5%

Taulukko2: Vienti- ja tuontitullaukset vuonna 2003

Kolmansien maiden vientitullausten ja tariffinimikkeiden määrä on hiukan laskenut myötäillen viennin arvon kehitystä, myös tuontitullausten osalta suuntaus on yhdenmukainen tuonnin arvon muutoksen kanssa.

Sen sijaan EU:n sisäisen viennin ja tuonnin lukumäärien kehitys on selvästi arvopohjaisista luvuista poikkeavaa. Olennaisena syynä vaihteluihin on sähköisten ilmoitusmenetelmien käyttöönotto ja miten niitä käytetään yritysten omien toiminnanohjausjärjestelmien jatkeena. Pienetkin erät on kätevä ilmoittaa sähköisesti erikseen, toisaalta kirjanpito-ohjelmissa voidaan jo valmiiksi tehdä sisäkaupan ilmoituksiin aggregointia.

Passitusmäärät ovat kasvaneet huomattavasti edellisvuoteen verrattuna. Yhteisön sisäisten passitus-ten määrä on kasvanut selvästi, mutta valtaosa muutoksesta johtuu kuitenkin TIR-passitusten luku-määrän kasvusta itärajalla.

1.3.2 VEROTUS JA VEROTUKSEN JÄLKITARKASTUS

Tullilaitoksen kantamat verot ja maksut olivat vuonna 2003 seuraavat:

Luvut tuhatta euroa	2001	2002	2003	Muutos 2002/2003
Tullilaitoksen veronkanto	8.466.298	8.554.917	9.2432.62	8,0%
Tuonnin perusteella kannettavat verot	3.601.195	3.542.875	4.097.071	15,6%
- Arvonlisävero	2.686.253	2.525.541	2.894.066	14,6%
- Autovero	917.239	1.016.962	1.201.567	18,2%
- muut verotulot	(2.296)	372	1.438	-
Valmisteverot	4.572.367	4.729.408	4.858.405	2,7%
- Tupakkavero	597.063	599.964	591.953	-1,3%
- Alkoholijuomavero	1.289.941	1.338.239	1.3635.27	1,9%
- Virvoitusjuomavero	33.051	34.800	3.7475	7,7%
- Nestemäiset polttoaineet	2.192.088	2.244.049	2.349.134	4,7%
- Sähkö- ja eräät energialähteet	460.225	512.355	516.316	0,8%
Muut verot ja maksut ja sekalaiset tulot	56.543	75.298	79.397	5,4%
Muille viranomaisille tilitettävä kanto	123.997	130.520	134.816	3,3%
EU:lle tilitettävät omat varat netto	112.196	76.816	73.573	-4,2%

Taulukko 3: Kannetut verot ja maksut 2003

Tullilaitoksen veronkanto kasvoi vuonna 2003 ollen 9,24 mrd euroa (+8,0%). Verokertymää nostivat erityisesti autoveron, arvonlisäveron ja nestemäisistä polttoaineista kannettavan energiaveron tuoton kasvu. Tullin kantamat verot muodostivat noin 30,5% Suomen valtion kantamista veroista.

Tuonnin perusteella kannettavista veroista autoverojen kanto oli 1,2 mrd euroa (+18,2%) ja arvonlisäveron kanto 2,9 mrd euroa (+14,6%); näiden kummankin kasvua selittää ennen kaikkea autoverolain muutos toukokuussa 2003. EU:n puolesta kannettavien pääasiassa kolmansien maiden tulleistä koostuvien perinteisten omien varojen määrä laski edelleen hieman (-4,2%),

Valmisteveroissa tupakkaveroa kannettiin 591 milj euroa (-1,3%), alkoholijuomaveroa 1,36 mrd euroa (+1,9%) ja virvoitusjuomaveroa 37,5 milj euroa (+7,7%). Alholijuomaveron ja virvoitusjuomaveron kasvun taustalla on kulutuksen lisääntyminen. Nestemäisten polttoaineiden valmisteveroja kannettiin 2,35 mrd euroa (+4,7%) kasvun selittyessä vuoden 2003 alussa tapahtuneella verotasojen korotuksella. Sähkön ja eräiden energialähteiden osalta kannettiin veroja 516 milj euroa (+0,8%).

Muista veroista ja maksuista jäteverojen osuus oli 41 miljoonaa euroa (+28,6%), missä kasvua selittää verokannan korotus, ja öljyjättemaksun osuus oli 2,8 milj euroa (-22,3%). EU:lle kannettujen perinteisten omien varojen kantopalkkio oli 24,5 milj euroa (-4,3%). Julkisoikeudellisten suoritteiden kanto oli 4,9 milj euroa (-8,5%) ja liiketaloudellisten suoritteiden 1,0 milj euroa (-14,2%).

Muille viranomaiselle tilittävä kanto koostui lähinnä Merenkulkulaitokselle tilittävistä väylämaksuista 72,5 milj euroa (- 0,1%) ja Huoltovarmuuskeskukselle tilittävästä huoltovarmuusmaksusta 49,8 milj euroa (+ 0,7%).

Jälkitarkastuksen keskeisimmät tunnusluvut ovat seuraavat:

	2001	2002	2003	Muutos 2002/2003
Jälkitarkastukset, kpl	402	389	354	-9%
Tullauksien ja valmisteveron lisäkanto, milj. euroa	14,3	10,1	10,2	+10%

Taulukko 4: Jälkitarkastus

Tullauksen jälkitarkastuksia tehtiin 140 kpl (+ 11%) ja valmisteverotuksen jälkitarkastuksia 138 kpl (+19%). Maataloustukien jälkitarkastusten määrässä (73 kpl) oli vähennystä 46%. Vähennys johtui useista tekijöistä. Koulumaitotukitarkastukset siirtyivät MMM:n tehtäväksi, maksettujen vientitukien määrä väheni, tärkkelystuki oli nollassa ja jälkitarkastusasetuksessa säädettävää eurorajaa nostettiin. Tarkastusten kokonaismäärän väheneminen on seurausta kokonaiskontrollin tiivistämisestä: panostus ensivaiheen kontrollimuotoihin suunnattuihin tuki- ja koordinoituihin toimiin.

1.3.3 TULLIRIKOSTORJUNTA

Huumausainerikosten määrä kasvoi edelleen (+8,8%), kasvun kohdistuessa kaikkiin tekemuotoihin. Ilmi tulleista tapauksista hieman yli puolet kohdistui Eteläisen tullipiirin alueelle. Alkoholin osalta rikosten määrä laski (-500 kpl) vaikkakin takavarikkomäärä kasvoi (+9,3%). Suurimmista yksittäisistä yli 1000 litran pirtutakavarikoista koostui yhteensä 23 815 litraa. Vain savukkeiden osalta takavarikkomäärä laski (-11%). Suurimmista yksittäisistä yli 100 000 tuhannen kappaleen savuke-eristä koostui yhteensä n. 6 miljoonaa kpl savukkeita, joten niin alkoholin kuin savukkeiden salakuljetuksessakin laittomassa maahantuonnissa pienemmätkin erät muodostavat merkittävän osan kokonaismäärästä.

tullirikostorjunta	2001	2002	2003	Muutos 2002/2003
Tullin tietoon tulleet rikokset	5.231kpl	6.359 kpl	6.389 kpl	0,5%
Joista selvitetty%	88,0%	96,1%	ei vielä saatavilla	-
Tullirikostutinnan vaikuttavuus	14,96 meur	21,14 meur	42,34 meur	100,3%
Takavarikoidut huumeet	903,7 kg	1.368,4 kg	2005,4 kg	46,6%
Takavarikoidut savukkeet	27,8 milj. kpl	21,8 milj. kpl	19,4 milj. kpl	-11,0%
Takavarikoitu alkoholi	96.973 ltr	66.412 ltr	72.609 ltr	9,3%

Taulukko 5: Tullirikokset ja niiden vaikuttavuus sekä takavarikkomääriä 2003

Tulli takavarikoi huumausaineita 2.005,4 kiloa (+46,5%). Kertomusvuonna takavarikoitiin useita kiloja ja kymmeniä kiloja käsittäviä huumausaine-eriä, suurimpina 82,7 kiloa kafia ja noin 27 kiloa hasista. Huomattavaa oli Subutexin laittoman tuonnin lisääntyminen yli 6.000 tabletilla. Eri huumausaineiden takavarikoiden osalta Kat-huumeen kilomäärässä tapahtui 79,8% nousu.

Takavarikoidut huumeet/kg	2001	2002	2003	muutos 2002/2003
Yhteismäärä	903,7 kg	1.368,4 kg	2.005,4 kg	46,5%
Amfetamiini	46,8 kg	36,16 kg	21,15 kg	-41,5%
Ekstaasi	31666 tabl	28178 tabl	16935 tabl	-39,8%
Kat	615,96 kg	1049,7 kg	1887,78 kg	79,8%
Hasis	210,4 kg	248,24 kg	53,26 kg	-78,5%
Marihuana	0,5 kg	17,55 kg	26,75 kg	52,4%
Heroiini	1,41 kg	0,31 kg	0,22 kg	-29%
Subutex	20355 tabl	14942 tabl	21157 tabl	41,5%

Taulukko 6: Takavarikoitujen huumeiden kilomäärien merkittävimmät muutokset 2003

Viron liikenteessä takavarikoitiin huumeita 35,5 kiloa, josta amfetamiinia 18,9 kiloa, heroiinia 0,2 kiloa ja hasista 14 kiloa. Venäjän liikenteessä tehtiin kaksi merkittävää amfetamiinitakavarikkoa, yhteensä 1,7 kiloa. Kat-huume salakuljetetaan Suomeen edelleen pääasiassa Englannista sekä myös Hollannista lento- ja laivamatkustajien tuomana sekä lentorahtilähetyksinä. Hanko, Saksan

lauttaliikenteestä johtuen, on noussut merkittävään asemaan huumeiden maahantuonnissa. Myös Turku, Virosta Ruotsin kautta tuotavien huumeiden osalta, on tullut entistä tärkeämpään asemaan.

Tullirikostutkinnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus kasvoi merkittävästi ja oli yhteensä 42,34 miljoonaa euroa (+ 100,2%). Syynä kasvuun oli osaltaan aikaisempina vuosina aloitettujen juttujen tutkinnan päättäminen kertomusvuonna. Lisäksi varsinkin Eteläisen tullipiirin osalta on vaikuttavuuden kasvua lisänneet suuret huumausaine- ja dopingtakavarikat sekä Itäisessä tullipiirissä paljastuneet suuret savukejutut.

Tullirikostutkinnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus koostui seuraavasti:

- Takavarikoidun tavaran arvo oli 27,57 miljoonaa euroa (+ 122,3%)
- Takavarikoimatta jääneen tavaran arvo oli 3,6 miljoonaa euroa (+58,5%)
- Laittoman tavaran kuljettamisessa käytettyjen takavarikoitujen kuljetusvälineiden arvo oli 0,072 miljoonaa euroa (- 1,6%)
- Kantamatta jääneet maahantuontiverot olivat 11,09 miljoonaa (+ 74,3%).

Edellämainitun tutkinnan vaikuttavuuden lisäksi tullirikostorjunnassa osoitettiin ulosottoviranomaiselle omaisuutta yhteensä 12,92 miljoonan euron arvosta.

1.3.4. TULLILABORATORIO

Tullilaboratorion tekemät tutkimukset vuonna 2003 ovat seuraavat:

Tullilaboratorio	2001	2002	2003	Muutos 2002/2003
Valvontatutkimukset	5.755	5.768	6.384	10,7%
Tutkimustoimeksiannot	4.724	4.430	3.125	-29,5%
Tullitekniset tutkimukset	4.883	4.931	4.402	-10,7%

Taulukko 7: Tullilaboratorion tutkimukset

Kertomusvuonna **tuoteturvallisuusvalvontatutkimuksia** perustuen elintarvikelakiin ja tuoteturvallisuuslakiin tehtiin 6.384 erälle, joista määräysten vastaisia oli 801 erää (12,5%), mikä on hieman edellisvuotta enemmän. Näistä elintarvikkeisiin kohdistui 3.477 erää, joista määräysten vastaisia oli 359 (10,3%) ja kulutustavaroihin 2.907 erää, joista määräysten vastaisia oli 442 erää (15,2%).

Tutkimustoimeksiantojen määrä pieneni viime vuodesta (-29,5%); yritysten toimeksiannot supistuivat (-2,2%) ollen 1.960 erää mutta muiden viranomaisten ja yhteisöjen toimeksiannot supistuivat vielä voimakkaammin (-51,9%) ollen 1.165 erää. Supistuminen johtui Tullilaboratorion ja Elintarvikeviraston sopimuksen rakenteen muutoksesta.

Tulliteknisten tutkimusten määrä supistui kuluneena vuonna ollen 4.402. Maataloustukiin liittyviä tutkimuksia suoritettiin 1.252 kpl määrän hieman laskiessa edellisvuodesta ja poikkeamia löytyi 6%. Nestemäisten polttoaineiden laatututkimusten määrä kasvoi 23% ja sitovan tariffitiedon antamiseen tarvittavien tutkimusten määrä nousi 49%.

Osana tullitekniisiä tutkimuksia Tullilaboratorio tutkii polttoaineita valvoakseen niiden laatua ja varmistaa, että niistä kannetaan oikea valmistevero. Ajoneuvoista otettujen näytteiden kautta pyritään estämään lievemmin verotettujen kevyen polttoöljyn ja petrolin väärinkäyttöä. Otetuista näytteistä (129 kpl) epäily osoittautui oikeaksi 92%:ssa tapauksista. Varastoista otettujen näytteiden avulla valvotaan tuotteen veroluokkaa ja jakeluketjusta otettujen liikennepolttoaineisiin ja polttoöljyihin kohdistuvien näytteiden kautta valvotaan niiden laatua ja rikkipitoisuutta.

Tullitekniisissä tutkimuksissa rikostutkintänäytteiden määrä jatkoi kasvuaan. Näytteitä tutkittiin 2.078 kpl. Huumausainenäytteiden osuus oli edellen korkea, noin 51%, kaikista otetuista näytteistä. Otetuista huumausainenäytteistä 89% tapauksista näyte todettiin huumausaineeksi.

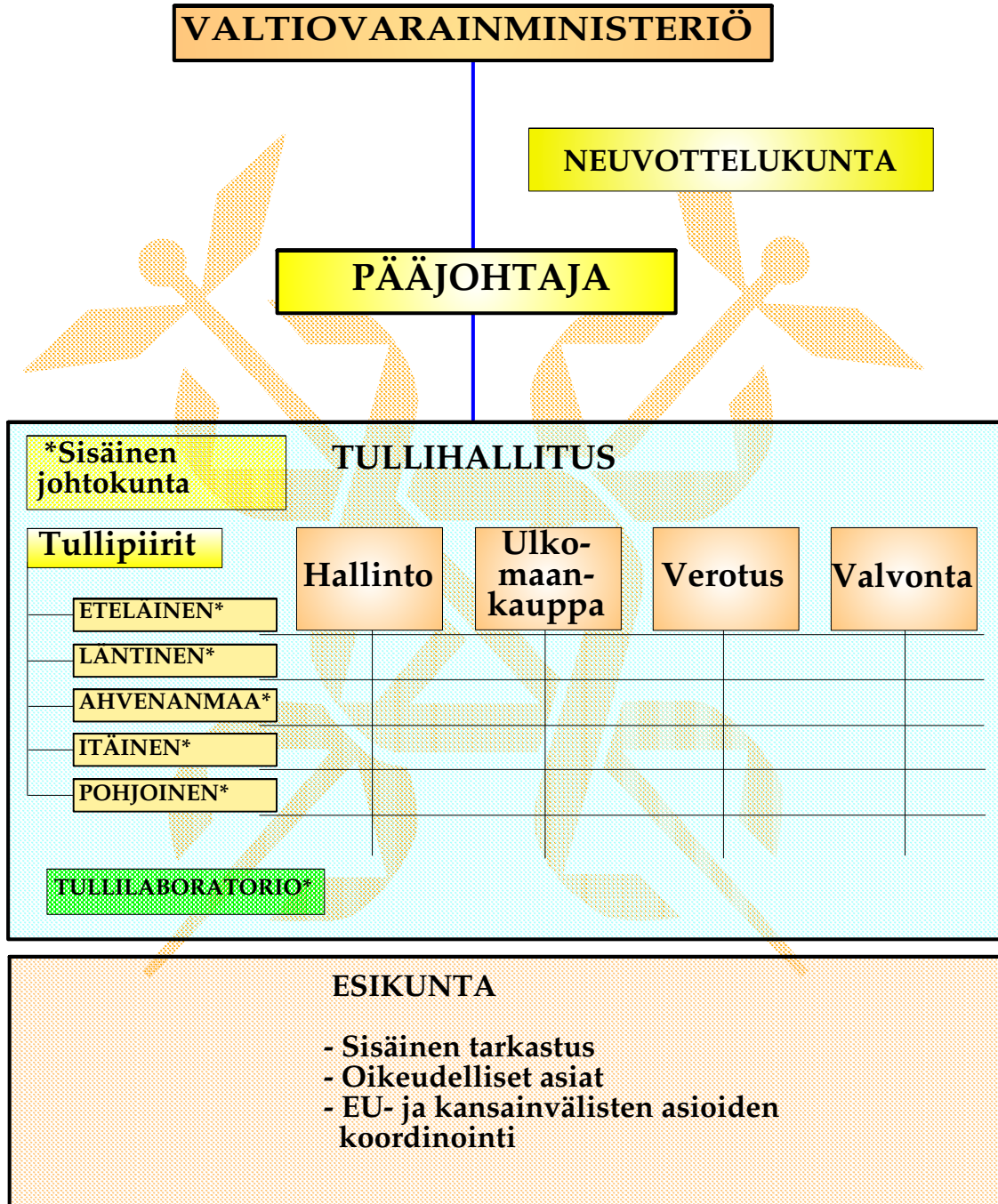
Tullitekniisiin lukuihin ei sisälly teollisuusvoimien käytön reseptitarkastukset, joita tehtiin 501 kpl.

Liite 1: Tullilaitoksen organisaatio

TULLILAITOKSEN ORGANISAATIO

TULLI
- TULL -
CUSTOMS

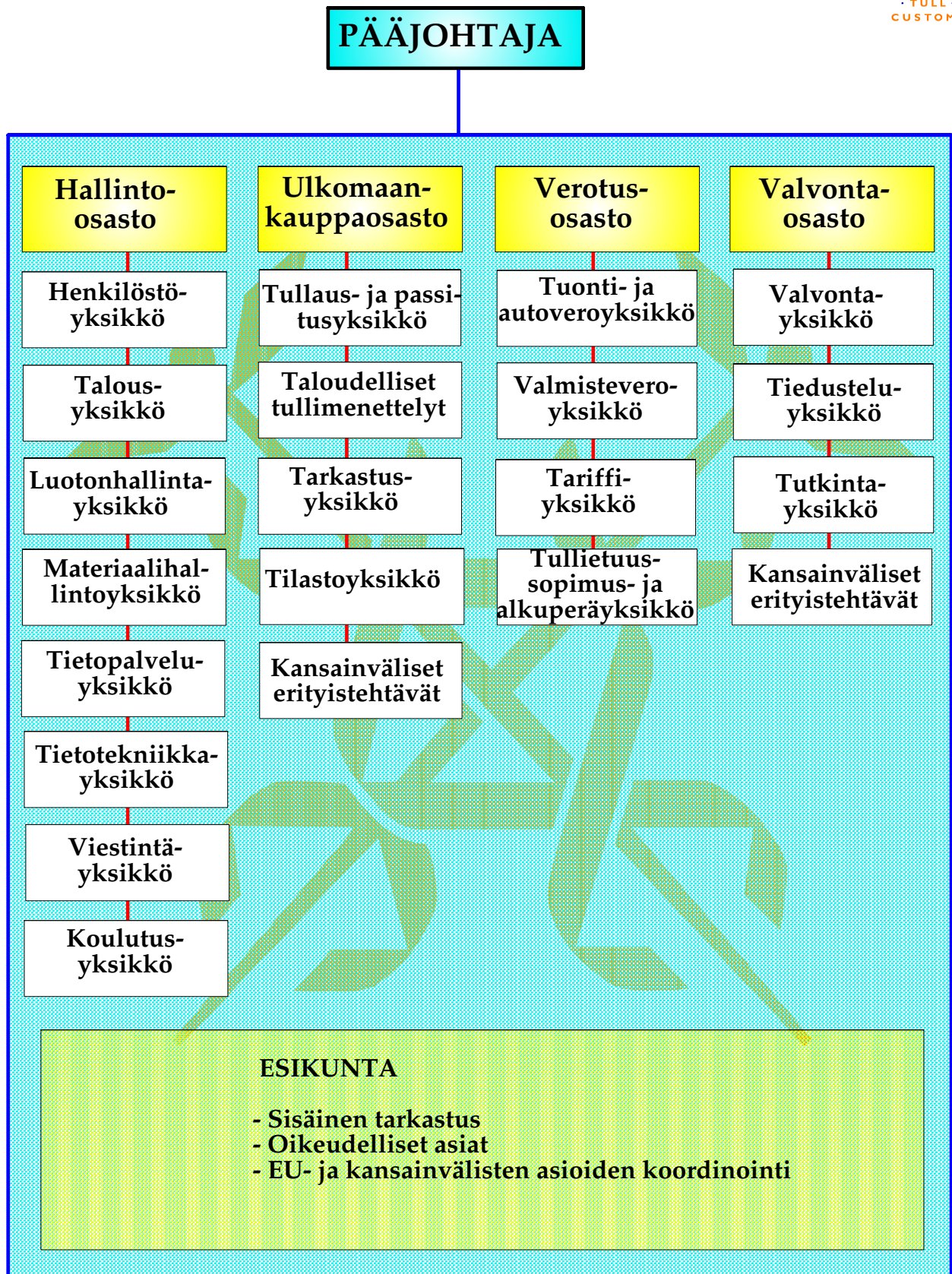

Liite 2: Tullihallituksen organisaatio

TULLIHALLITUKSEN ORGANISAATIO

TULLI
· TULL ·
CUSTOMS

Liite 3: Tullitoimipaikat

2. TULOKSELLISUUDEN KUVAUS

2.1 VUODEN 2003 TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Valtionvarainministeriö asetti Tullille seuraavat tulostavoitteet vuodeksi 2003:

Tavoite 1. Autoverotuksen turvaaminen muutostilanteissa

Muutettavan autoverolain edellyttämiä välttämättömiä muutoksia pyritään soveltamaan mahdollisimman pian lainmuutoksen voimaantulosta niin, että verotuksen oikeellisuus, yhdenmukaisuus ja tehokkuus eivät heikkene lainmuutostilanteessa. Tarkemmat tavoitteet määritellään kuitenkin vasta kun hallituksen esitys on hyväksytty, koska hyväksyttävän lain sisältö vaikuttaa ratkaisevasti sekä autoverotuksen tietojärjestelmän uudistamistarpeisiin, käytettyjen ajoneuvojen verotukseen että oikaisupyynnön purkamiseen.

Uusi autoverotusjärjestelmä on tarkoitus integroida tullilaitoksen muiden uusittavien prosessien ja tietojärjestelmien kanssa: Uudistettavan autoverotuksen tarkoituksenmukainen hallinta vaatii koko autoverotusprosessin ja -järjestelmien uusimista. Tällä uudistuksella kyetään samalla varmistamaan, että sähköisiä ilmoituksia voidaan käyttää myös tuonti- ja verotusmäärittäen todennäköisesti runsaasti lisääntyvien käytettyjen ajoneuvojen verotuksessa.

Sovitus toimenpiteet:

- 1) Hallituksen autoverolakiesityksen käsittelyn yhteydessä määritellään ja sovitaan Tullin tarvitsemat resurssit muutoksen toteuttamiseksi niin, että niitä voidaan ryhtyä rekrytoimaan kun tätä varten tarvittavat määrärahat on myönnetty.
- 2) Lainmuutoksen todennäköisesti edellyttämää markkinahintatietojärjestelmää pyritään valmistelemaan yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa.
- 3) Kokonaan uusi autoverotusjärjestelmä valmistellaan autoverotushankkeen avulla vuoden 2004 loppuun mennessä.

Toteuma 2003:

Muutettu autoverolaki tuli voimaan 15.5. 2003.

Tullin autoverohanke (Auvo) on ollut käynnissä kaksi vuotta. Hankkeen toinen vaihe, uuteen autoverolainsäädäntöön valmistautuminen, on päätetty syyskuussa 2003. Hankkeen kolmas vaihe, joka sisältää sekä tietojärjestelmäuudistuksen että autoverotuksen menettelyjen ja asiakaspalvelun parantamisen, on käynnistetty syksyllä. Kokonaan uusi autoverotusjärjestelmä (Move) on tarkoitus ottaa vaiheittain käyttöön aikaisintaan vuonna 2005.

Autoverohanke on vaatinut vuoden 2003 aikana ajoneuvojen hintajärjestelmän määrittelyjä. Tavoitteena on, että järjestelmän hankintapäätös ja kilpailuttaminen tehdään vuoden 2004 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana, siten, että järjestelmä olisi käyttöönotettavissa vuoden 2004 lopussa.

Tulli on rekrytoinut vuoden 2003 lisätalousarvioissa myönnettyjen määrärahojen johdosta yhteensä 51 henkilöä autoverotustehtäviin ja yhteensä 21 henkilöä autoverotuksen oikaisutehtäviin.

Vuonna 2003 verotettiin uusia ajoneuvoja yhteensä 169 812 kappaletta ja käytettyjä ajoneuvoja yhteensä 47 195 kappaletta.

Ajoneuvojen tuontimäärät	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos 2002/2003
Käytetyt ajoneuvot	5.319	8.782	12.994	14.359	18.008	47.195	162%
Käytetyt henkilöautot	674	1.843	2.077	1.539	4.629	33.136	616%
Uudet ajoneuvot	143.076	160.845	157.929	129.073	136.700	169.812	24%
Uudet henkilöautot	124.851	137.294	133.236	106.354	114.363	145.604	27%

Taulukko8: ajoneuvojen tuontimäärät 1998 - 2003

Uusien ajoneuvojen verotus edi-sanomien avulla toimii hyvin ja kaikki rekisteröidyt autoveroasiakkaat ovat muuttaneet järjestelmänsä vastaamaan muutetun autoverolain keskeisiä vaatimuksia.

Käytettyjen ajoneuvojen veropäätösten mediaanikäsitelyaika oli pisimmillään 45 päivää (heinä- ja elokuu). Uusimalla verotusprosessia ja käytettävissä olevaa välineistöä sekä lisäämällä henkilöstöä käsittelyaika saatiin joulukuuhun mennessä lyhenemään seitsemään päivään. Pitkistä käsittelyajoista johtuvia haittoja on vähennetty henkilön omaan käyttöön tuodulle ajoneuvolle myönnettävällä kolmen kuukauden ajoluvalla. Menettelyä päätettiin Tullin esityksestä jatkaa, koska käsittelyajat halutaan vakiinnuttaa riittävän lyhyiksi. Kaupalliseen tarkoitukseen tuotujen ajoneuvojen verotusta on nopeutettu kesän kuluessa siten, että näiden ajoneuvojen mediaanikäsitelyaika oli joulukuussa 2 päivää.

Tulli on vuonna 2003 julkaissut 7 automerkin ja 1 moottoripyörämerkin osalta noin 1583 ajoneuvomallin mallikohtaisia veroprosentteja. Merkit, joista mallikohtaisia prosentteja on julkaistu, kattavat autojen osalta 56.9% ja moottoripyörien osalta 20.8% tuonnista. Prosentit kattavat kuitenkin vain kunkin merkin Suomeen tuodun mallivalikoiman.

Tullin, ajoneuvoalan ja kuluttajatahojen yhteistyöelimenä toimiva arviointilautakunta on kokoontunut vuonna 2003 yhteensä 6 kertaa.

Tullihallitus on perustanut Hämeenlinnaan erityisen markkina-arvoryhmän (Marvo), jonka tehtävänä on seurata ja määrittää uusien sekä käytettyjen ajoneuvojen arvoja. Kolmentoista henkilön ryhmä (tilanne 16.2.2004) kehittää tarvittavia tilastointimenetelmiä, seuraa ajoneuvomarkkinoita sekä analysoi keräämäänsä aineistoa yleisten vähittäismyyntiarvojen muodostamiseksi.

Uutena verotettujen ajoneuvojen ns. massaoikaisut on tehty.

Ennen lainmuutosta käytettyinä verotettujen ajoneuvojen oikaisut, joita on tehtävä arviolta noin 30 000 kappaletta, on aloitettu 30.6.2003. Tavoitteena on, että Tulli tekee nämä oikaisut vuoden 2004 loppuun mennessä. Oikaisuista on valtaosa vielä tekemättä.

Muutosta on haettu vuoden 2003 loppuun mennessä arviolta noin 2-4 prosenttiin käytettyjen ajoneuvojen veropäätöksistä, jotka on tehty muutetun lain aikana.

Tavoite 2. Valmisteverojärjestelmän ja veroilmoitusmenettelyn kehittäminen

Varmistetaan valmisteverojen yhdenmukainen ja oikea kantaminen ottamalla käyttöön uusi valmisteverojärjestelmä (VALVE). Valmistellaan sähköinen veroilmoitusmenettely, jolla päästään nykyistä joustavampaan asiakaspalveluun.

Sovitut toimenpiteet:

- 1) Varmistetaan VALVE-järjestelmän ja sen tarvitsemien palvelujen toimivuus ja otetaan se käyttöön asteittain vuoden 2003 aikana.
- 2) Järjestelmän käytössä mahdollisesti ilmenevät puutteet korjataan ja pyritään toteuttamaan kehittämishankkeen aikana esille tulleet jatkokehittämismahdollisuudet.
- 3) Suunnitellaan vuosina 2003-2004 yhteistyössä verovelvollisten kanssa veroilmoitusten sähköistä antamista.

Toteuma 2003:

Tullin uusista veronkantojärjestelmistä ensimmäisenä otettiin laajamittaiseen käyttöön uusi valmisteveronkannon tietojärjestelmä VALVE. Järjestelmällä on käsitelty rekisteröimättömien verovelvollisten veroilmoitukset 17.4.2003 alkaen ja rekisteröityjen verovelvollisten veroilmoitukset huhtikuun verokaudesta lähtien. Lokakuussa 2003 otettiin käyttöön järjestelmän se osuus, jolla käsitellään energiaverolainsäädäntöön liittyvät energiatuet. Uudella järjestelmällä on käsitelty lähes kaikki vuodelta 2003 haetut tuet. Veronpalautukset on voitu käsitellä VALVE:lla joulukuusta alkaen.

Kertomusvuoden aikana uudella järjestelmällä tehtiin 12 285 päätöstä, joista 360 kpl oli tukipäätöksiä.

Tietojärjestelmän ohella uudistettiin myös verotusmenettelyjä. Asiakkaalle näkyvin osa muutoksista on ollut verovelvollisten rekisteröinnin, valmisteveroilmoituslomakkeiden ja verotuspäätösten uudistaminen. Veroilmoituslomakkeet on myös lisätty tullin www-sivuille.

Tietojärjestelmän muuttuneiden vaatimusten vuoksi verovelvollisten rekisteröintipäätökset on uusittu niin, että yksittäisistä verotuskohteista annettaville veroilmoituksille on nyt annettu yksilölliset tunnisteet. Tämä mahdollistaa jatkossa veroilmoitusten jättämisen automaattisen seurannan.

Tullin ja valtiovarainministeriön seuranta- ja tietotarpeiden vuoksi myös valmisteverotuksen tuoter ryhmä- ja verokoodeja on muutettu ja tämä on johtanut myös kaikkien veroilmoituslomakkeiden uusimiseen. Lisäksi VALVE:n tuottamat verotuspäätökset on pyritty suunnittelemaan aikaisempaa selkeämmiksi ja informatiivisemmiksi.

Järjestelmän käyttöönotto aiheutti huomattavasti lisätoita ja alkuvaiheessa useat käyttökatkokset häirtasivat verovalmistelua. Tästä huolimatta verotus pystyttiin hoitamaan siten, että veronkannolle ei aiheutunut merkittäviä häiriöitä. Tilanne tasoittui kesän aikana.

Tuotantoympäristö (=sovellusten ajamiseen tarvittavan laitteisto ja varusohjelmisto) on ollut epävakaa, mikä on aiheuttanut katkoksia myös Valven käyttöön.

Järjestelmän edelleen kehittäminen jatkuu tilastoraportoinnin, erilaisten loogisten tarkistusten, muutostarjelmien ja sähköisen ilmoittamisen osalta.

Tilastointia ja raportointia varten on luotu VALVE:n tietokannasta erillinen tilastotietokanta, joka uudistetaan kuukausittain edellisen kuukauden säännönmukaisen verotuksen päätyttyä. Ensimmäiset vuotta 2003 koskevat tilastot toimitettiin valtiovarainministeriölle helmikuun 2004 alussa ja tammikuun 2004 tiedot maaliskuun alussa.

VALVE:n muutojärjestelmän lopullinen määrittely voidaan tehdä vasta sitten kun tullin muutoskomponentti on määritelty eli myös VALVE:n muutojärjestelmän toteutus siirtyy syksyyn 2004. VALVE:n sähköisen ilmoittamisen kehittäminen käynnistyy syksyllä sen jälkeen kun on päätetty laitoksen web-ilmoittamista koskevista teknisistä ratkaisuista.

Tavoite 3. Valmisteveronalaisten tuotteiden liikkumisen helpottaminen ja valvonnan kehittäminen

Jatketaan komission johdolla ja neuvoston ja Euroopan parlamentin tulevan päätöksen edellyttämissä sekä komission asettamissa aikatauluissa valmisteveronalaisten tuotteiden liikkumista valvovan tietokoneistetun järjestelmän, EMCS:n, kehittämistä. Järjestelmän tavoitteena on (1) saada nykyisen saateasiakirjan (AAD) tiedot siirretyiksi sähköisesti jäsenmaasta toiseen, (2) kyetä seuraamaan valmisteveronalaisten tuotteiden kulkua tosiaikaisesti ja (3) tehostaa riskianalyysin perusteella tehtäviä kohdennettuja tarkastuksia. Samalla merkittävä osa verovelvollisia kytketään tähän järjestelmään, mikä tekee valmisteveronalaisten tuotteiden liikkumisen yhteisössä nykyistä joustavammaksi.

Sovitut toimenpiteet:

- 1) Valmistellaan EMCS-hankkeen (vaihe 1.) toiminnallisia ja teknisiä määrittelyjä niin, että ne ovat valmiina viimeistään 30.6.2004.
- 2) EMCS-hankkeen pitkäjänteisyyden (lopullisen järjestelmän käyttöönotto vv. 2007-2008) vuoksi valmistellaan ja otetaan käyttöön (vaihe 0.) väliaikaiset EWS-E- (sähköinen ennakkovaroitus) ja MV -järjestelmät sekä suunnitellaan valmisteverotuksen toimipaikkarekisteri ja väliaikainen SEED -rekisteri (SEED 0.) 30.6.2004 mennessä.
- 3) Selvitetään mahdollisuudet yhteistyöhön muiden jäsenvaltioiden kanssa järjestelmän kansallisten osuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Toteuma 2003:

Euroopan Parlamentti ja Neuvosto antoivat 16.6.2003 päätöksen valmisteveronalaisten tuotteiden liikkumisen ja valvonnan tietokoneistamisesta (EMCS). EMCS-hanke toteutetaan EU:ssa kolmessa vaiheessa vuosien 2003-2009 aikana. Vaiheessa 0 uudistettavien MVS- ja EWSE-järjestelmien on arvioitu olevan valmiina 1.4.2004 sekä SEED-rekisteri vuonna 2005. Vaiheessa 1 eli vuoden 2004

loppuun mennessä laaditaan varsinaisen EMCS-järjestelmän toiminnalliset ja tekniset määrittelyt. Järjestelmän käyttöönotto on suunniteltu alkavan vuonna 2008.

Kertomusvuonna osallistuttiin EU:n hankkeeseen komission edellyttämässä aikataulussa. EMCS vaiheen 0 mukaisesti uudistettu saateasiakirjojen verifointijärjestelmä (MVS I) otettiin käyttöön huhtikuussa 2003. Lisäksi valmisteltiin kansallisen hankkeen organisointia ja hankkeeseen tarvittavien henkilöiden rekrytointia. Vuoden 2003 I lisätalousarviossa Tullihallitus sai määrärahoja 6 henkilön palkkaamiseksi. EMCS-projektiin nimetyt henkilöt aloittivat työskentelyn helmikuussa 2004. Kansallinen projektisuunnitelma valmistuu huhtikuussa 2004, minkä jälkeen käynnistyy myös kansallisten määrittelyiden laatiminen.

Tavoite 4. Asiakasstrategian määrittäminen ja käyttöönotto

Kehitetään ja pannaan toimeen asiakashallintastrategia, jolla

- parannetaan Tullin toiminnan päätavoitteisiin kuuluvia asiakaslähtöisyyttä, yhdenmukaisuutta sekä voidaan kohdistaa kontrollitoimenpiteitä entistä paremmin tietoperäisesti ja kustannustehokkaasti,
- tarjotaan yrityksille niille entistä paremmin soveltuvia tapoja hoitaa tullimuodollisuudet lainsäädännön puitteissa,
- siirretään yhä enemmän ilmoituksia sähköisesti käsiteltäviksi.

Sovitut toimenpiteet:

- 1) Asiakkaat luokitellaan ja tämän pohjalta valmistellaan ja otetaan käyttöön Tullin asiakasstrategia, joka perustuu EU:n tullistrategiaan, erityisesti sähköinen Tulli -kehityshankkeeseen. Luokittelun perusteena ovat eri asiakasryhmien tarpeet ja yhteistoimintatavat Tullin kanssa.
- 2) Luodaan organisaatio ja työmallit sekä välineet ja tarvittava osaaminen asiakasstrategian määrittämistä ja toteuttamista varten. Tullin asiakasyhteistyöryhmät kytketään mukaan valmisteluun.

Toteuma 2003:

Asiakasstrategian laatiminen ja käyttöönotto on useamman vuoden prosessi. Vuonna 2003 tavoitteena ollut organisaation luominen on toteutettu ja asiakasstrategian perusteet ja pääsisältö on määritetty, keskeisimpänä näistä asiakassegmentoinnin perusteet. Toiminta etenee suunnitellussa aikataulussa.

Tavoite 5. Venäjän -kaupan tullisujuvuuden edistäminen

Tavoitteena on, että Suomen Tulli edistää yritysten mahdollisuuksia käydä Venäjän -kauppaa tullimuodollisuuksia koskevia haittoja vähentämällä.

Sovitut toimenpiteet:

- 1) Suomen tulli kehittää yhteistyössä Venäjän tulliviranomaisten kanssa Green Corridor -konseptia ja pyrkii laajentamaan sen käyttöä ja toimivuutta.
- 2) Suomen tulli muodostaa toimintamallin yrityskohtaisten Suomen ja Venäjän välisissä tullikysymyksissä olevien konkreettisten ongelmien ja haittojen ratkaisemiseksi.

Toteuma 2003:

Vihreä linja -tiedonsiirtojärjestelmän käyttäjiksi on ilmoittautumisensa perustella hyväksytty yhdeksän suomalaista yritystä. Järjestelmää pilotoitiin ensimmäisen kerran 22.9.2003.

Pilotointivaiheessa esiin tulleiden ongelmien ratkaisemiseksi Suomen tulli on yhteistyössä Venäjän tullin kanssa pyrkinyt kehittämään standardoituja ja sovittuja toimintamalleja noudatettavaksi Venäjän raja- ja määrätullitoimipaikoilla sekä Venäjän Tullin tietokonekeskuksessa. Sanomaliikenteen sujuvuuden varmistamiseksi Tulli on Suomen puolella osallistunut sanomien tietosisällön oikeellisuuden valmistamisen mukana olevien yritysten konsultointiin sekä seurannut vihreän linjan logistiikkaa rajalla että määrätullitoimipaikoilla.

Vihreän linjan toiminnallista kuvauksia on täsmennetty samoin kuin poistettu sanomamäärittelyihin liittyviä tulkinnallisia epätasällisyyksiä. Uusin versio teknisistä spesifikaatioista on sovittu saatavaksi venäläiseltä osapuolelta vuoden 2004 puolella.

Huolimatta järjestelmän teknisestä valmiudesta, on järjestelmän ja vihreän linjan toimintamallin operatiivinen käyttö kuitenkin osoittautunut vielä liian epävarmaksi jotta pilotointivaiheesta olisi voitu siirtyä tuotantokäyttöön ennen vuoden loppua.

Tavoite 6. Tulliselvityksen tietojärjestelmien uudistaminen ja tuotantoonotto

Otetaan tuotantoon Euroopan parlamentin edellyttämään petoksen vastaiseen taisteluun kehitetty yhteisön uusi sähköinen passitusjärjestelmä (NCTS) sille Euroopantasoisesti vahvistetun aikataulun mukaisesti 1.7.2003.

Otetaan tuotantoon tulliselvityksen kokonaisuudistuksen ITU:n ensimmäisen vaihe viimeisen vuosineljänneksen aikana. Siirtymällä nykyaikaisen tietoteknisen laitteisto- ja ohjelmistoperheen käyttöön turvataan osaltaan tietojärjestelmäavusteinen tulliselvitys- ja veronkantotoiminta tilanteessa, jossa vanheneva laitekanta muodostaa yhä suuremman riskin tulliselvityksen ja veronkannon häiriöttömyydelle.

Sovitut toimenpiteet:

NCTS-passitusjärjestelmän ja ITU:n ensimmäisen vaiheen tietotekniset toteutukset saatetaan loppuun, ohjelmat testataan, resurssoidaan ja koulutetaan tarvittava henkilöstö sekä valmistetaan ohjeistusmateriaalit sisäiseen ja asiakaskäyttöön siten että NCTS järjestelmä voidaan ottaa tuotantoon Komissiolle ilmoitetussa aikataulussaan 1.4. ja - 1.7.2003 välisenä aikana sekä ITU:n ensimmäinen vaihe viimeisen vuosineljänneksen aikana. Ohjelmistojen teknisesti valmistuttua käynnistetään molempien järjestelmien osalta EDI-asiakkaiden hankinta, joka jatkuu asiakasyhteyksien ja ohjelmistojen hyväksymistestausprosesseilla. Molempien järjestelmien toiminnallisten laajennusten suunnittelu ja toteutus jatkuu edelleen tuotantoonoton jälkeenkin.

Toteuma 2003:

ITU:n pilotointi saatettiin päätökseen tavoitteiden mukaisesti ja sähköisen ilmoittamisen asiakastestauksissa edettiin suunnitellulla tavalla aikataulun mukaisesti siten että määrättyjen, etukäteen nimettyjen yritysten oli mahdollista aloittaa EDIFACT -muotoisiin tulli-ilmoitussanomoihin perustuva ilmoitusmenettely ITU-tullausjärjestelmään vuoden 2004 alussa.

Sähköisen passitusjärjestelmän (NCTS) tuotantokäyttö kansainvälisissä passituskuljetuksissa alkoi 2.6.2003 lukien, jolloin tulli alkoi tallentaa kaikkien kansainvälisten passituskuljetusten tiedot dokumenttimuotoisina annetuista passitusilmoituksista NCTS-järjestelmään. Samalla Suomen tulli käynnisti sanomaliikenteen Suomen ja muiden EU ja passitusyleissopimusmaiden välillä. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla alettiin testata valtuutettujen lähettäjien EDI-passitusilmoitusanomiiin perustuvaa ilmoitusmenettelyä ja jo vuoden 2003 lopusta lukien kaksi suomalaista valtuutettuna lähettäjää on soveltanut edifact-passitusilmoitusmenttelyä kaikissa aloittamissaan kansainvälisissä passituskuljetuksissa.

Koulutusta on järjestetty henkilökunnalle ja asiakkaille järjestelmien käytöstä ja vaikutuksista toimintaan.

Aiemmat VAX-pohjaiset tullaus- ja verotusjärjestelmät ovat toimintakunnossa ja toimintaa hoidetaan edelleen niillä, joten tulliselvityksessä ja -verotuksessa ei ole aiheutunut merkittäviä häiriöitä.

Uusien tietojärjestelmien keväällä 2003 tapahtuneen käyttöönoton yhteydessä oli häiriöitä sekä tuotantoympäristön että sovellusten toiminnassa, mistä aiheutui jonkin verran viiveitä veronkannossa; joitakin laskutusajoja viivästyi, mikä samalla siirsi eteenpäin asiakkaille ilmoitettua eräpäivää. Viiveistä 3% korkokannalla laskien Suomen valtiolle aiheutuneet korkotappiot olivat noin 171.000 euroa.

Tavoite 7. Etukäteistiedon varmistaminen EU:n laajenemistilanteessa

Varmistetaan tullirikostorjunnassa tarvittavien henkilö- ja tavaraliikennettä koskevien etukäteistietojen saanti silmällä pitäen EU:n laajentumista vuonna 2004.

Sovitut toimenpiteet:

Solmitaan alueellisia, yksityiskohtaisia yhteistyösopimuksia varustamoiden ja muiden ulkomaankaupan toimijoiden kanssa. Sopimukset kytketään tullin asiakashallintastrategiaan. Valmistellaan asiaan liittyvät tullilain muutokset, mikäli tietojen saantia ei voida toteuttaa sopimus pohjaisena.

Toteuma 2003:

MOU-toiminnan toteuttamiseksi laaditun suunnitelman mukaisesti liittotason uusia yhteistyösopimuksia allekirjoitettiin 2 kpl (VAKES, Satamaoperaattorit) ja vanhoja sopimuksia uusittiin 4 kpl (Suomen Varustamoyhdistys, Ahvenanmaan Varustamoyhdistys, Suomen Laivameklariliitto, Suomen Huolintaliikkeiden Liitto). Yrityskohtaiset neuvottelut aloitettiin Tallink Finland Oy:n sekä FINNAIR OYJ:n kanssa. Liittotason yhteistyösopimukset kattavat keskeisimmät ulkomaankaupan toimijat lento-, meri- ja maaliikenteen alalla. Sopimusten tehokkuutta ei voida vielä arvioida, koska yritystason sopimuksia ei solmittu. Myös mahdolliset tullilain muutostarpeet tulevat arvioitavaksi yrityskohtaisia yhteistyösopimuksia solmittaessa.

Tavoite 8. Ammattimaisen huumausaine- ja talousrikollisuuden torjuminen

Torjutaan tehostetusti organisoitua ja ammattimaista huumausaine- ja talousrikollisuutta valtioneuvoston periaatepäätösten, niihin pohjautuvien tullin omien ja PTR-viranomaisten uhkakuvaa-analyyysien ja strategioiden edellyttämällä tavalla.

Sovitut toimenpiteet:

Jatketaan PTR-huumausainestrategian ja tullilaitoksen oman huumausainestrategian täytäntöönpanoa vahvistettujen toimintasuunnitelmien mukaisesti. Toteutetaan erillinen projekti, jossa varmistetaan talousrikostorjunnan resurssien riittävyys sekä toimintaprosessien ja viranomaisyhteistyön tehokkuus. Hyödynnetään laajennettujen rikostorjunnallisten toimivaltuuksien ja kansallisten sopimusten mahdollistamia operatiivisia toimintamalleja.

Toteuma 2003:

1. Ammattimaisen huumausainerikollisuuden torjunta

Tullilaitoksen vuosille 2002-2005 vahvistetun huumausainestrategian toteuttamista on jatkettu strategiaan liittyvän aikataulutetun toimintasuunnitelman mukaisesti. Tullilaitoksen toimintaedellytyksiä huumausainerikostorjunnassa on tehostettu kehittämällä huumausainerikostorjunnassa käytettäviä välineitä ja menetelmiä.

Tullilaitos jatkoi PTR-viranomaisten yhteisen huumausainestrategian toteuttamista täytäntöönpanomalla toimintasuunnitelman mukaisia toimenpiteitä. Strategian mukaisesti PTR-viranomaisten välistä koulutusyhteistyötä on tiivistetty ja yhteistä huumausainerikollisuuden torjuntaan liittyvää koulutusta on järjestetty. Yhteisen rikostorjunnassa käytettävän tietojärjestelmän (VYYHTI-järjestelmä) kehittäminen on jatkunut.

PTR-johtoryhmän päätöksellä PTR-huumausainetyöryhmän mandaatti laajennettiin keväällä 2003 koskemaan koko vakavaa rikollisuutta. Samalla PTR-huumausainetyöryhmän toiminta lopetettiin ja tilalle perustettiin PTR-rikostorjuntatyöryhmä, jonka tehtävänä oli laatia viranomaisten yhteisen vakavan rikollisuuden torjuntastrategia. PTR-johtoryhmä hyväksyi strategian pääosin toteutettavaksi lokakuussa. Strategiaan sisältyy ammattimaisen huumausaine- ja talousrikollisuuden torjuntaa tehostavia toimenpiteitä kuten yhteisten rikostiedustelu- ja rikosanalyysitoimintojen kehittäminen.

Tullilaitos on lisäksi osallistunut omalla toimialallaan valtioneuvoston huumausainepoliittisen toimenpideohjelman toteuttamiseen sekä uuden vuodet 2004-2007 kattavan toimenpideohjelman laatimiseen sosiaali- ja terveysministeriön alaisessa huumausainepoliittisessa koordinaatioryhmässä.

Huumausainerikosten määrä kasvoi edelleen (+ 8,8%) edellisvuoteen verrattuna kasvun kohdistuessa kaikkiin tekemuotoihin. Ilmi tulleista tapauksista 55,3% kohdistui Eteläisen tullipiirin alueelle.

Tietoon tulleet huumerikokset	2001	2002	2003	muutos 2002/2003
-törkeä huumerikos	95	65	80	23%
-perusrikos	563	655	666	1,6%
-huumausaineen käyttörikos	22	72	116	61,1%
Yhteensä	680	792	862	8,8%
Selvitetyt	436	579	478	-17,4%
Selvitetyt (%)	64,1%	73,1%	55,4%	-24,2%

Taulukko 9: Tietoon tulleet ja selvitetty huumausainerikokset (kpl)

Tulli takavarikoi vuonna 2003 huumausaineita 2 005,4 kiloa, kasvun ollessa 46,5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2003 takavarikoitiin useita kiloja ja kymmeniä kiloja käsittäviä huumausaine-eriä, suurimpina 82,7 kiloa kafia ja noin 27 kiloa hasista. Huomattavaa oli Subutexin laittoman tuonnin lisääntyminen yli 6 000 tabletilla edellisvuodesta. Huumausaineita takavarikoitiin kaikissa tullipiireissä. Eri huumausaineiden takavarikoiden osalta suurin nousu tapahtui Kat-huumeen kilomäärässä (+ 79,8%).

Viron liikenteessä takavarikoitiin huumeita 35,5 kiloa, josta amfetamiinia 18,9 kiloa, heroiniä 0,2 kiloa ja hasista 14 kiloa. Venäjän liikenteessä tehtiin kaksi merkittävää amfetamiinitakavarikkoa, yhteensä 1,7 kiloa. Kat-huume salakuljetetaan Suomeen edelleen pääasiassa Englannista sekä myös Hollannista lento- ja laivamatkustajien tuomana sekä lentorahtilähettyksinä. Hanko, Saksan lauttaliikenteestä johtuen, on noussut merkittävään asemaan huumeiden maahantuonnin osalta. Myös Turku, Virossa Ruotsin kautta tuotavien huumeiden osalta, on tullut entistä tärkeämpään asemaan.

Huumausaine-takavarikot	2001	2002	2003	muutos 2002/2003
Yhteismäärä	903,7 kg	1.368,4 kg	2.005,4 kg	46,5%
Amfetamiini	46,8 kg	36,16 kg	21,15 kg	-41,5%
Ekstaasi	31666 tabl	28178 tabl	16935 tabl	-39,8%
Kat	615,96 kg	1049,7 kg	1887,78 kg	79,8%
Hasis	210,4 kg	248,24 kg	53,26 kg	-78,5%
Marihuana	0,5 kg	17,55 kg	26,75 kg	52,4%
Heroiini	1,41 kg	0,31 kg	0,22 kg	-29%
Subutex	20355 tabl	14942 tabl	21157 tabl	41,5%

Taulukko 10: Huumausaineiden takavarikkomäärät

2. Ammattimaisen talousrikollisuuden torjunta

Kolmanteen valtioneuvoston periaateohjelmaan talousrikollisuuden torjumiseksi liittyvän Viranomaisyhteistyön kehittämissuunnitelman (VIRKE) kanssa viranomaisyhteistyö kehittyi entistä parempaan suuntaan. Tulli sijoitti projektiin lisää henkilöresursseja pystyäkseen hyödyntämään yhteistyöprojektin mahdollisuuksia entistä tehokkaammin omassa talousrikostorjunnassaan. Kohdentaakseen ja tehostaakseen tullirikosten ehkäisyä, paljastamista ja tutkintaa Tullihallitus pyysi Verohallitukselta lupaa saada käyttöönsä VIRKEN verohallinnolle talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaan kehittämän TAHTO-järjestelmän.

Huhtikuussa valmistui talousrikostorjunnan nykytilaa, resursseja ja ongelmia kartoittava selvitystyö. Työn tuloksena Tulliin perustettiin talousrikostorjunnan ohjausryhmä, jonka tehtävänä on kehittää Tulliin yhtenäisiä valtakunnallisia toimintamalleja talousrikostorjunnan järjestämiseksi. Aluksi keskitytään liiketoiminnan yhteydessä tehtyjen talousrikosten paljastamismenetelmien kehittämiseen ja käyttöönottamiseen.

Tullin tietoon tuli vuoden 2003 aikana 259 talousrikoksiksi luokiteltua rikosta (-11,6%). Tietoon tulleista talousrikoksista selvitettiin 191 rikosta (-2,7%). Talousrikosten selvitysprosentti (73,7%) laski hieman (2,7%) edellisvuodesta. Talousrikostutkinnan kokonaisvaikuttavuus nousi kuitenkin huomattavasti (+34,8%) edellisvuodesta. Talousrikoksiksi luokitellut rikokset olivat edelleen

pääasiassa immateriaalirikoksia ja törkeinä veropetoksina ja veropetoksina käsiteltäviä savukkeiden laittomia tuonteja, mm. Itäisen tullipiirin "pöllisavukejuttu" sekä suurimpia alkoholijuttuja.

Talousrikokset	2001	2002	2003	muutos 2002/2003
Rikoksia, kpl	216	293	259	-11,6%
Selvitetty, kpl	161	224	191	-33 kpl
Selvitys -%	74,5%	76,4%	73,7%	-2,7%
Laiton hyöty (milj.euroa)	3,16	5,65	20,4	261%
Takaisin saadun omaisuuden arvo (milj.euroa)	1,97	3,10	2,79	-10%

Taulukko 11: Talousrikokset

Tavoite 9. Tullirikostorjunnan menetelmien ja välineistön kehittäminen

Aloitetaan tullirikostorjuntajärjestelmien ja rajavalvonnan automatisointi Tullin operatiivisen rikostorjunnan ja viranomaisyhteistyön tehostamiseksi.

Sovitut toimenpiteet:

- 1) Aloitetaan rikostorjuntajärjestelmähankkeen täytäntöönpano: Poliisin uusiin tietojärjestelmäsovelluksiin kytkeytyminen, CIS- eli tullitietojärjestelmän käyttöönotto, VYYHTI-järjestelmän eli viranomaisten välisen tietoverkon kehityksen jatkaminen ja TIEDIS- eli tiedustelun informaatiojärjestelmän määrittelytyön suorittaminen.
- 2) Jatketaan ja tehostetaan rajavalvonnan automatisointia laajentamalla LIPRE-tunnistusjärjestelmää PTR-yhteistyössä (PTR = poliisi, tulli, rajavartiolaitos).
- 3) Valmistellaan toimintamalli liikkuvien läpivalaisulaitteiden käyttämiseksi ja hankitaan laitteet myönnettyjen määrärahojen puitteissa.

Toteuma 2003

1. Aikataulutettujen osaprojektien läpivienti

Tullirikostorjunnan tietojärjestelmien kehittämishankkeet ovat pääosin edenneet aikataulutettujen suunnitelmien mukaisesti ja poliisin uusiin tietojärjestelmäsovelluksiin on kytkeydytty niiden tultua tuotantokäyttöön. CIS eli tullitietojärjestelmä on otettu tullilaitoksessa käyttöön maaliskuussa ja VYYHTI-järjestelmän kehitystyötä on jatkettu viranomaisyhteistyönä. Rikostorjunnan tietojärjestelmän (TIEDIS) kehitystyö on edennyt suunnitellussa aikataulussa.

Tietojärjestelmähankkeiden läpiviemiseksi Tullihallituksen valvontaosastolle on vuoden 2003 aikana rekrytoitu kolme suunnittelijaa.

2. Takavarikkomäärien kehittyminen

Ajoneuvojen ja konttien automaattista tunnistusjärjestelmää (LIPRE) koskeva lainsäädäntö tuli voimaan 1.10.2003. Tullihallitus on asettanut marraskuussa 2003 PTR-viranomaisten yhteisen hankkeen, jonka tavoitteena on LIPRE-järjestelmän laajentaminen rikostorjunnan kannalta keskeisimmille rajanylityspaikoille. LIPRE-järjestelmään liittyvän hälytysjärjestelmän (LIPRE-Häly) kehittäminen on edennyt suunnitellun aikataulun mukaisesti ja johtoryhmä on hyväksynyt järjestelmän toteutustyön joulukuussa.

LIPRE-järjestelmän vaikutusta takavarikkomäärien kehittymiseen on vaikea arvioida, koska järjestelmää koskeva lainsäädäntö tuli voimaan vasta loppuvuodesta. Lisäksi järjestelmän tehokkaan käytön kannalta olennainen hälytysjärjestelmä ei ollut käytössä vielä vuoden 2003 aikana.

3. Liikkuvien läpivalaisulaitteiden hankinta ja toimintamallin vahvistaminen

Liikkuvien läpivalaisulaitteiden hankintaa valmistellut työryhmä sai esityksensä valmiiksi keväällä 2003. Tarjouspyyntö tehtiin alkusyksystä, ja loppuvuoden aikana tehtiin jätetyn viiden tarjouksen vertailu. läpivalaisulaitteiden operatiivisen käytön suunnittelemiseksi (toimintamalli) ei vielä asetettu erillistä työryhmää, koska erilaisista laitevaihtoehdoista johtuen potentiaaliset toimintamallit hieman poikkeavat. Työryhmä tulee aloittamaan työnsä heti alkuvuonna 2004, kun virallinen hankintapäätös on tehty.

Tavoite 10. EU:n laajentumiseen valmistautuminen

Tullilaitoksen toimintatavat ja toiminnan laajuus sovitetaan EU:n vuonna 2004 tapahtunevan laajenemisen edellyttämään uuteen toimintaympäristöön.

Sovitut toimenpiteet:

Selvitetään tullipiireittäin EU:n laajenemisen vaikutukset tulliselvitykseen ja tullirikostorjuntaan ja valmistellaan täytäntöönpanovalmiiksi toimet, joilla tulliselvitys ja tullirikostorjunta voidaan hoitaa tehokkaasti ja tuloksettaasti uudessa toimintaympäristössä.

Toteuma 2003:

Tullipiirit ovat arvioineet Tullihallituksen kanssa EU:n laajenemisesta aiheutuvia resurssivaikutuksia. Tulliselvityksestä ja siihen liittyvästä kontrollista arvioidaan vapautuvan kaikkiaan n. 140 henkilön työpanosta vastaava resurssimäärä vuosina 2004-2005. Resursseja puolestaan sitoo tullivalvontatehtäviin siirrettävä henkilöstö samoin kuin itärajalte tehtävä lisäpanostus. Henkilösiirtymä tulliselvitystehtävistä valvontatehtäviin toteutetaan tullipiirikohtaisen suunnitelman avulla, jossa henkilötasolla selvitetään mahdolliset tehtävät, tarvittava koulutus ja ajoitus.

Tavoite 11. Johtamisen ja hallinnon kehittäminen

Turvataan laitoksen mahdollisuudet hankkia riittävästi soveltuvan peruskoulutuksen saanutta henkilöstöä lähivuosina eläkkeelle siirtyvien tilalle. Samoin varmistetaan välineet, joilla tullilaitoksen toimintaa sekä sen henkilö- ja muita voimavaroja voidaan ohjata suunnitelmallisesti.

Sovitut toimenpiteet:

- 1) Tullin henkilöstöstrategian ja -ohjelman mukaista henkilöstöpolitiikkaa noudatetaan johtamisessa ja henkilöstön kohtelussa rekrytoinnista poistumaan sekä huolehditaan siitä, että henkilöstön rakenne, laatu ja osaaminen mahdollistavat tullilaitoksen toiminnallisten tulostavoitteiden saavuttamisen.
- 2) Tehostetaan tyky-toimintaa tekemällä tunnetuksi, mitä työhyvinvoinnilla tarkoitetaan, sisällytetään työhyvinvointiasiat osaksi jokapäiväistä johtamista sekä pyritään ulottamaan työhyvinvointiasiat päivittäiseen toimintaan.
- 2) Tulostamittareiden kehittämistä ja johdon seurantajärjestelmän toteuttamista jatketaan valtiovarainministeriön tulosohjauksen kehittämistä- ja henkilöstövoimavarojen mitoittamishankkeiden mukaisesti. Muutoinkin tullilaitoksen johtamisjärjestelmää kehitetään valtiovarainministeriön tulosohjausperiaatteiden ja Euroopan laatupalkintoperusteiden mukaisesti.

Toteuma 2003:

Tulli on jatkanut oman henkilöstöstrategisen päätöksensä täytäntöönpanoa henkilöstöohjelman mukaisesti. Tämä on merkinnyt muiden muassa johtamis- ja esimiestaitojen edelleen kehittämistä jatkamalla 6-päiväistä esimiesvalmennusta sekä tulos- ja kehityskeskustelukurssien järjestämistä. Tulli osallistui myös valtiovarainministeriön arvot arkeen-hankkeeseen.

Tulli on henkilöstöstrategiansa mukaisesti pysynyt kilpailukykyisenä työnantajana. Sekä palkkavaakavertailussa, että valtion omassa VPL -palkkavertailussa kaikkien Tullin tehtävien säännöllisen työajan ansio on vähintään mediaanitasoa, joissakin operatiivisissa tehtävissä jopa mediaanin yläpuolella. Lähtövaihtuvuus on alentunut edelliseen vuoteen verrattuna noin yhdeksän prosenttia ja laskua on tapahtunut kaikissa syyryhmissä lukuunottamatta vanhuuseläkkeelle siirtymistä. Hakijoita Tullissa avoinna olleisiin tehtäviin on myös ollut runsaasti. Henkilöstön koulutustasoindeksi on kasvanut 3,60:sta 3,70:een, joka sijoittuu keskiasteen yläsektorille käytetyllä mitta-asteikolla.

Eri tullipiireistä ja Tullihallituksesta osallistuttiin ns. Kaiku-kehittäjäkoulutukseen siten, että vuoden lopussa Tullissa oli 5 Kaiku-kehittäjää. Työhyvinvointitoimintaa maastoutetaan oman ohjelman avulla, jonka tarkoituksena on kirkastaa, mitä työhyvinvoinnilla tarkoitetaan, kytkeä se osaksi päivittäistä johtamista sekä jokapäiväistä toimintaa ja kiinnittää erityistä huomiota ikäjohtamiseen. Tulli oli toinen niin sanotuista pilottivirastoista, jotka kehittivät "Hyvä-Tyky" itsearviointioppaan työhyvinvointitoimintaan Työterveyslaitoksen johdolla

Tulosmittareiden ja johdon tietojärjestelmän kehittäminen on kärsinyt resurssien sitoutumisesta muihin tehtäviin. Siitä huolimatta raportointitarkoituksiin soveltuva ohjelmisto on ollut koekäytössä tullissa ja teknisen ympäristön määrittely sitä varten on suoritettu. Lopullinen käytettävä väline tul- laan kilpailuttamaan, mitä ennen suoritetaan vielä erilaisten raportointitarpeiden uudelleenmäärittely johtuen mm. Tullissa menossa olevasta strategiaprozessista ja valtionhallinnon tilivelvollisuusuu- distuksesta.

Alkuvuonna aloitettu SUUNTA-projekti (Työaikajärjestelmän määrittely- ja kilpailutusprojekti) keskeytettiin liian kalliiden tarjousten vuoksi ja toimintaa jatketaan vanhalla järjestelmällä ainakin ensi vuosi.

Toiminnan tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteet

Työn tuottavuus pysyy vuoden 2002 tasolla. Voimavaroja sitovat edelleen suuret atk- ja muut sisäi- set kehittämistavoitteet, joihin liittyvä työ ei lisää välittömästi tuottavuusmallin mukaisia suoritteita.

Samasta syystä sekä merkittävien investointien vuoksi menoperusteisesti laskettu taloudellisuus (ml. uudet palkkaratkaisut) heikkenee edelleen 7,4%.

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuden arvioidaan nousevan 6,6%.

Toteuma 2003:

Tullilaitoksen työaika- ja suorite seurantamalliin perustuva tuottavuuslaskelma osoittaa kertomus- vuoden tuottavuuden kasvaneen 6,9%. Tuottavuuden kasvu on johtunut keskeisiltä osin fisikaalisten tehtävien alueella tapahtuneesta suoritelmäärän kasvusta.

Samaan malliin perustuen laskettu kustannusperusteinen taloudellisuus parani 3,1% ja menoperus- teisesti laskettuna taloudellisuuden parannus oli 4,2%, missä keskeisenä selittävänä tekijänä on suo- ritelmäärien kasvu fisikaalisten tehtävien alueella.

Liiketaloudellisten suoritteiden kannattavuus on ollut 6,3% vuonna 2003.

2.2 TULOSTA VOITESOPIMUKSEN VOIMAVARATOTEUMA

TULLILAITOS

Momentti: 28.40.21

2001
TP

2002
TP

2003
TP

MENOT (1 000 €)

Palkkaukset	79.788,334	88.949,860	92.698,803
Muut kulutusmenot	21.078,972	22.997,566	25.226,975
Investoinnit	3.114,737	3.177,268	2.803,577
Yhteensä	103.982,043	115.124,694	120.729,354

TOIMINTAMENOMOMENTILLE NETTOUTETTAVAT TULOT (1 000 €)

EU-tuki	224,984	802,775	744,869
Huumekoiratoiminta	98,030	104,159	50,970
Yhteensä	323,014	906,935	795,839

Nettomenot	103.659,029	114.217,759	119.933,515
Talousarviokehys	100.791,661	111.227,000	115.157,000
Määrähan siirto UM	-173,805		
Huumevalvonta	504,564		
Lisätalousarvio	3.264,023	1.007,000	7.881,000
Määrärahakehys	104.386,443	112.234,000	123.038,000
Tieliikelaitoksen määrärahan käyttö/käyttöoikeus	237,623	946,035	368,667

Talousarviokehys (sisältää sis.määrärahansiirrot ja käyttöoikeudet)	104.624,066	113.180,035	123.406,667
--	--------------------	--------------------	--------------------

Siirtomäärärahakannan muutos	8.199,405	8.555,969	10.226,632
[(Säästö+)/säästön käyttö (-)] /TA-kehys	965,037	-1.037,724	3.473,152

Siirtomäärärahakanta 31.12.	2.454,903	1.417,179	4.890,332
------------------------------------	------------------	------------------	------------------

Henkilöstömäärä (HTV)	2.363,1	2.428,3	2.488,4
------------------------------	----------------	----------------	----------------

2.3. MAKSULLISTEN SUORITTEIDEN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA**MAKSULLISEN SUORITTEIDEN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA**

Luvut 1000 euroa	TP 2001	TP 2002	TP 2003
JULKISOIKEUDELLISET SUORITTEET			
TUOTOT	5.323	5.346	4.893
KUSTANNUKSET			
ERILLISKUSTANNUKSET			
- Aineet ja tarvikkeet ja tavarat	43	47	49
- Henkilöstökustannukset	3.368	3.000	3.044
- Vuokrat	263	233	249
- Palvelujen ostot	58	56	69
- Muut erilliskustannukset	591	509	536
Erilliskustannukset yhteensä	4.323	3.845	3.947
KÄYTTÖJÄÄMÄ	999	1.502	946
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista:	0	0	0
- Tukitoimintojen kustannukset	1.092	949	1.049
- Poistot	216	202	224
- Korot	43	38	24
Osuus yhteiskustannuksista	1.351	1.189	1.297
KOKONAISKUSTANNUKSET	5.674	5.034	5.289
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / (ALIJÄÄMÄ)	-352	313	-396
LIIKETALOUDELLISET SUORITTEET			
TUOTOT	1.304	1.188	1.017
KUSTANNUKSET			
ERILLISKUSTANNUKSET			
- Aineet ja tarvikkeet ja tavarat	39	40	27
- Henkilöstökustannukset	589	550	439
- Vuokrat	101	92	75
- Palvelujen ostot	56	45	44
- Muut erilliskustannukset	121	68	95
Erilliskustannukset yhteensä	906	795	680
KÄYTTÖJÄÄMÄ	399	393	338
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista:	0	0	0
- Tukitoimintojen kustannukset	231	224	185
- Poistot	112	101	83
- Korot	23	19	9
Osuus yhteiskustannuksista	367	344	277
KOKONAISKUSTANNUKSET	1.271	1.140	957
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / (ALIJÄÄMÄ)	33	49	61
Kate (ylijäämä/kustannuksiin)%	2,6	4,3	6,3
MAKSULLISET SUORITTEET YHTEENSÄ			
TUOTOT	6.627	6.535	5.910
KUSTANNUKSET			
ERILLISKUSTANNUKSET			
- Aineet ja tarvikkeet ja tavarat	82	87	75
- Henkilöstökustannukset	3.957	3.550	3.483
- Vuokrat	365	325	323
- Palvelujen ostot	114	101	113
- Muut erilliskustannukset	712	576	631
Erilliskustannukset yhteensä	5.229	4.640	4.626
KÄYTTÖJÄÄMÄ	1.398	1.895	1.284
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista:	1.324	1.173	1.234
- Tukitoimintojen kustannukset	328	303	307
- Poistot	66	57	33
Osuus yhteiskustannuksista	1.718	1.533	1.574
KOKONAISKUSTANNUKSET	6.947	6.173	6.245
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / (ALIJÄÄMÄ)	-320	362	-335

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT SEKÄ TILINPÄÄTÖKSEN LASKELMIEN TARKASTELU

3.1 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TILIVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

TULLIHALLITUS

	1.1.2003-31.12.2003	1.1.2002-31.12.2002
TOIMINNAN TUOTOT:		
Maksullisen toiminnan tuotot	5.899.128,02	6.545.659,14
Vuokrat ja käyttökorvaukset	17.559,09	11.008,74
Muut toiminnan tuotot	26.969.020,42	28.294.238,39
Toiminnan tuotot	32.885.707,53	34.850.906,27
TOIMINNAN KULUT:		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-2.572.026,53	-2.482.921,72
Henkilöstökulut	-93.762.492,83	-90.130.553,30
Vuokrat	-8.546.792,71	-7.986.492,84
Palvelujen ostot	-11.647.380,62	-10.603.401,39
Muut kulut	-2.594.348,70	-2.411.326,86
Valmistus omaan käyttöön	2.020.517,01	2.699.707,59
Poistot	-5.464.146,10	-4.858.833,24
Toiminnan kulut	-122.566.670,48	-115.773.821,76
JÄÄMÄ I	-89.680.962,95	-80.922.915,49
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Rahoitustuotot	28.720,61	6.337,80
Rahoituskulut	-2.398,69	-6.099,11
Rahoitustuotot ja -kulut	26.321,92	238,69
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT:		
Satunnaiset tuotot	173.696,97	133.540,09
Satunnaiset kulut	-477.038,22	-245.892,95
Satunnaiset tuotot ja kulut	-303.341,25	-112.352,86
JÄÄMÄ II	-89.957.982,28	-81.035.029,66
Siirtotalouden tuotot ja kulut	0,00	0,00
Siirtotalouden kulut	0,00	0,00
Siirtotalouden tuotot ja kulut	0,00	0,00
JÄÄMÄ III	-89.957.982,28	-81.035.029,66
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA:		
Verot ja veronluonteiset maksut	8.990.131.077,08	8.304.452.480,35
Muut pakolliset maksut	3.560.619,75	5.920.595,04
Perityt arvonlisäverot	167.932,65	168.193,43
Suoritettavat arvonlisäverot	-5.166.407,88	-5.001.308,91
Tuotot veroista ja maksuista	8.988.693.221,60	8.305.539.959,91
TILIKAUDEN TUOTTOJÄÄMÄ	8.898.735.239,32	8.224.504.930,25

TILIVIRASTON TASE

TULLIHALLITUS

VASTAAVAA	31.12.2003	31.12.2002
KANSALLISOMAISUUS		
Muu kansallisomaisuus	0,00	0,00
Kansallisomaisuus	0,00	0,00
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET:		
Aineettomat oikeudet	293.768,38	372.155,58
Muut pitkävaikutteiset menot	4.063.769,75	209.941,01
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2.277.744,17	4.848.989,01
Aineettomat hyödykkeet	6.635.282,30	5.431.085,60
AINEELLISET HYÖDYKKEET:		
Rakennukset	2.602.768,37	2.760.204,63
Rakennelmat	58.540,39	63.532,26
Koneet ja laitteet	8.043.810,40	9.611.470,04
Kalusteet	1.041.831,94	1.056.583,74
Muut aineelliset hyödykkeet	14.108,06	18.465,51
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	217.417,80	120.184,60
Aineelliset hyödykkeet	11.978.476,96	13.630.440,78
KÄYTTÖMAISUUS ARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET:		
Käyttöomaisuusarvopaperit	26.816,68	27.792,16
Käyttöm.arvopap. ja muut sij.	26.816,68	27.792,16
KÄYTTÖM. JA MUUT PITKÄAIK.SIOITUKSET	18.640.575,94	19.089.318,54
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS		
LYHYTAIKAISET SAAMISET:		
Myyntisaamiset	527.282,46	609.276,87
Siirtosaamiset	600.688,71	514.146,39
Muut lyhytaikaiset saamiset	12.481.281,91	12.708.806,06
Ennakkomaksut	3.714,39	63.307,24
Lyhytaikaiset saamiset	13.612.967,47	13.895.536,56
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT:		
Kassatilit	350.324,05	306.302,02
Tiliviraston tulotilit		-97,66
Muut pankkitilit	9.780,10	3.903,88
Rahat,pankkisaamiset,rahoitusvarat	360.104,15	310.108,24
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS	13.973.071,62	14.205.644,80
VASTAAVAA YHTEENSÄ	32.613.647,56	33.294.963,34

TILIVIRASTON TASE

TULLIHALLITUS

VASTATTAVAA	31.12.2003	31.12.2002
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA:		
Valtion pääoma 1.1.1998	-29.868.269,86	-29.868.269,86
Edellisien tilikausien pääoman muutos	10.135.211,58	5.756.672,30
Pääoman siirrot	-8.894.127.781,59	-8.220.126.390,97
Tilikauden tuotto-/kulujaämä	8.898.735.239,32	8.224.504.930,25
Valtion pääoma	-15.125.600,55	-19.733.058,28
OMA PÄÄOMA	-15.125.600,55	-19.733.058,28
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN:		
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	501.797,40	1.034.283,13
Saadut ennakot	59.129,24	41.822,54
Ostovelat	2.943.811,75	2.106.147,26
Tilivirastojen väliset tilitykset	2.011.832,11	2.098.617,08
Edelleen tilitettävät erät	27.902.674,48	26.262.819,80
Siirtovelat	12.118.779,78	11.217.869,48
Muut lyhytaikaiset velat	2.201.223,35	10.266.462,33
Lyhytaikainen	47.739.248,11	53.028.021,62
VIERAS PÄÄOMA	47.739.248,11	53.028.021,62
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	32.613.647,56	33.294.963,34

Talousarvion toteutumalaskelma 1.1.-31.12.2003

Tuloarviotilit		Tilinpäätös 2002	Talousarvio 2003	Tilinpäätös 2003	Tilinpäätös/talousarvio - pienempi
11.04.01	Arvonlisävero	2.525.540.512,32	2.894.066.051,02	2.894.066.051,02	0,00
11.08.01	Tupakkavero	599.964.325,56	604.000.000,00	591.953.054,06	-12.046.945,94
11.08.04	Alkoholijuomavero	1.338.238.877,98	1.378.000.000,00	1.363.526.972,92	-14.473.027,08
11.08.05	Virvoitusjuomavero	34.800.434,77	38.000.000,00	37.475.084,43	-524.915,57
11.08.07	Energiaverot	2.756.404.368,17	2.900.000.000,00	2.865.449.571,95	-34.550.428,05
11.10.03	Autovero	1.016.961.888,65	1.201.566.671,76	1.201.566.671,76	0,00
11.10.04	Moottoriajoneuvovero	2.055,60	4.342,25	4.342,25	0,00
11.10.08	Jätevero	31.838.933,83	47.000.000,00	40.952.616,95	-6.047.383,05
11.19.08	Öljyjättemaksu	3.642.154,38	3.364.000,00	2.793.886,95	-570.113,05
11.19.09	Muut verotulot	372.488,75	1.438.278,28	1.438.278,28	0,00
12.28.49	Tullilaitoksen tulot	8.969.028,24	8.359.000,00	8.073.138,37	-285.861,63
12.28.90	EU:n omien varojen kantopalkkiot	25.617.639,10	24.524.178,15	24.524.178,15	0,00
12.39.01	Sakkorahat	11.280,72	49.525,01	49.525,01	0,00
12.39.02	Veronlisäykset ja viivekorot	5.063.173,29	2.834.258,29	2.834.258,29	0,00
12.39.04	Siirrettyjen erien peruutus	21.172,67	22,00	22,00	0,00
12.39.10	Muut sekalaiset tulot	700,54	0,00	0,00	0,00
13.03.01	Osinkotulot	703,00	2.277,00	2.277,00	0,00
Tuloarviotilit yhteensä		8.347.449.737,57	9.103.208.603,76	9.034.709.929,39	-68.498.674,37

Menoarviotilit		Tilinpäätös 2002	Talousarvio 2003	Tilinpäätös 2003	Tilinpäätös/talousarvio - pienempi
24.01.19	Alv-menot UM:n hallinnonala	0,00	3,28	3,28	0,00
24.50.66	UM/Lähialueyhteistyö	150.000,00	139.000,00	139.000,00	0,00
24.99.23	UM/Erityisasiantuntijat	76.500,00	48.600,00	48.600,00	0,00
28.01.19	Alv-menot VM:n hallinnonala	4.913.130,84	5.094.126,15	5.094.126,15	0,00
28.01.62	EU:n rakennerahastot	162.492,00	164.000,00	129.298,31	-34.701,69
28.40.21	Toimintamenot	112.234.000,00	123.038.000,00	123.038.000,00	0,00
28.40.70	Kaluston hankinta	0,00	5.000.000,00	5.000.000,00	0,00
28.80.24	Varhaiskuntoutus	22.477,70	0,00	0,00	0,00
28.81.01	EU:n kansall. asiantunt. palkkaukset	53.576,42	61.200,00	61.086,96	-113,04
28.81.24.2.	Lähialueyhteistyö alv-menot	3.434,66	2.166,57	2.166,57	0,00
28.81.95	Lakiin tai aset.perust. menot	158.662,55	238.329,02	238.329,02	0,00
28.99.63.2.	Verosta vap. johd. tak. maks. verot	3.213.438,60	10.500.000,00	8.971.831,89	-1.528.168,11
31.24.21.2	Tiehallinto	1.115.100,00	213.800,00	213.800,00	0,00
31.99.19	Alv-menot Liikenne- ja viestintäminist.	4.776,43	1.798,71	1.798,71	0,00
34.06.02.1.	Palkkaukset työllistämistuki valt.hallinn.	134.670,86	159.574,17	125.384,87	-34.189,30
35.99.19	Alv-menot Ympäristöministeriö	24.801,07	10.426,56	10.426,56	0,00
35.99.26.1.	Ympäristöministeriö	286.000,00	0,00	0,00	0,00
Menoarviotilit yhteensä		122.553.061,13	144.671.024,46	143.073.852,32	-1.597.172,14
Tilikauden ylijäämä		8.224.896.676,44		8.891.636.077,07	

Talousarvion toteutumalaskelman täydentäminen, bruttobudjetoidut talousarviotulot ja -menot

Talousarviotili		Määräraha tai tuloarvio		Käytettävissä	Käytetty, kertynyt tai peruutettu	Siirretty seuraavalle vuodelle	Vertailu talousarvioon
		Varainhoito- vuodelta	Edellisiltä vuosilta				
11.04.01	Arvonlisävero	2.894.066.051,02		2.894.066.051,02	2.894.066.051,02		0,00
11.08.01	Tupakkavero	604.000.000,00		604.000.000,00	591.953.054,06		-12.046.945,94
11.08.04	Alkoholijuomavero	1.378.000.000,00		1.378.000.000,00	1.363.526.972,92		-14.473.027,08
11.08.05	Virvoitusjuomavero	38.000.000,00		38.000.000,00	37.475.084,43		-524.915,57
11.08.07	Energiaverot	2.900.000.000,00		2.900.000.000,00	2.865.449.571,95		-34.550.428,05
11.10.03	Autovero	1.201.566.671,76		1.201.566.671,76	1.201.566.671,76		0,00
11.10.04	Moottoriajoneuvovero	4.342,25		4.342,25	4.342,25		0,00
11.10.08	Jätevero	47.000.000,00		47.000.000,00	40.952.616,95		-6.047.383,05
11.19.08	Öljyjätემaksu	3.364.000,00		3.364.000,00	2.793.886,95		-570.113,05
11.19.09	Muut verotulot	1.438.278,28		1.438.278,28	1.438.278,28		0,00
12.28.49	Tullilaitoksen tulot	8.359.000,00		8.359.000,00	8.073.138,37		-285.861,63
12.28.90	EU:n omien varojen kantopalkkiot	24.524.178,15		24.524.178,15	24.524.178,15		0,00
12.39.01	Sakkorahat	49.525,01		49.525,01	49.525,01		0,00
12.39.02	Veronlisäykset ja viivekorot	2.834.258,29		2.834.258,29	2.834.258,29		0,00
12.39.04	Siirrettyjen erien peruutus	22,00		22,00	22,00		0,00
13.03.01	Osinkotulot	2.277,00		2.277,00	2.277,00		0,00
24.01.19	Alv-menot UM:n hallinnonala (A)	3,28		3,28	3,28		0,00
24.50.66	UM/Lähialueyhteistyö (S3V)	139.000,00	122.750,96	261.750,96	62.602,28	199.148,68	0,00
24.99.23	UM/Erityisasiantuntijat (A)	48.600,00		48.600,00	48.600,00		0,00
28.01.19	Alv-menot VM:n hallinnonala (A)	5.094.126,15		5.094.126,15	5.094.126,15		0,00
28.01.62	EU:n rakennerahastot (A)	164.000,00		164.000,00	129.298,31		-34.701,69
28.40.70	Kaluston hankinta (S3V)	5.000.000,00		5.000.000,00	7.725,50	4.992.274,50	0,00
28.80.24	Varhaiskuntoutus (S2V)	0,00	10.414,77	10.414,77	10.414,77		0,00
28.81.01	EU:n kansallisten asiantuntijoiden palkkaukset (A)	61.200,00		61.200,00	61.086,96		-113,04
28.81.24.2	Lähialueyhteistyö alv-menot (A)	2.166,57		2.166,57	2.166,57		0,00
28.81.95	Lakiin tai aset.perust. menot (A)	238.329,02		238.329,02	238.329,02		0,00
28.99.63.2	Verosta vap. johd. tak. maksetut verot (A)	10.500.000,00		10.500.000,00	8.859.981,89	111.850,00	-1.528.168,11
31.24.21.2	Tiehallinto (S2V)	213.800,00	238.037,01	451.837,01	368.666,92	83.170,09	0,00
31.99.19	Alv-menot Liikenne- ja viestintä- ministeriön hallinnonala (A)	1.798,71		1.798,71	1.798,71		0,00
34.06.02.1	Palkkaukset työllistämistuki	159.574,17		159.574,17	125.384,87		-34.189,30
35.99.19	Alv-menot Ympäristöministeriö (A)	10.426,56		10.426,56	10.426,56		0,00
35.99.26.1	Ympäristöministeriö (S2V)	0,00	47.393,40	47.393,40	47.393,40		0,00

**Talousarvion toteutumalaskelman täydentäminen,
nettobudjetoidut talousarviotulot ja -menot**

Talousarviotili	Määräraha tai tuloarvio		Käytettävissä	Käytetty, kertynyt tai peruutettu	Siirretty seuraavalle vuodelle	Vertailu talous- arvioon
	Varainhoito- vuodelta	Edellisiltä vuosilta				
28.40.21 Toimintamenot (S2V)						
bruttomenot	123.424.800,00					
-bruttotulot	-386.800,00					
nettomenot	123.038.000,00	1.417.179,38	124.455.179,38	119.564.847,85	4.890.331,53	0,00

3.2 TILINPÄÄTÖKSEN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT

Liite 1: Selvitys suunnitelman mukaisten poistojenperusteista ja niiden muutoksista

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tullilaitoksessa yhden mukaisin periaattein kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenoista. Poistosuunnitelmissa ei ollut muutoksia v.2003.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Poistoajavuotta	Vuotuinenpoisto%	Jäännösarvo%
Kansallisomaisuus	ei poistoja			
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5	20	-
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	5	20	-
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennukset	tasapoisto	20	5	-
Rakennelmat	tasapoisto	20	5	-
Koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	-
- valvonnan erityisvälineet	tasapoisto	8	12,5	-
Kalusteet	tasapoisto	5	5	-
Muut aineelliset hyödykkeet	tasapoisto	5	5	-
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkävaikutteiset sijoitukset				
Käyttöomaisuusarvopaperit	ei poistoja			

Liite 2: Henkilöstökulut ja luontoisedut sekä lomapalkkavelat

Henkilöstökulut ja luontoisedut	1.1.-31.12.2003
*palkat ja palkkiot 1)	75.226.818,41
*luontoisedut	0,00
*eläkekulut	12.947.807,87
*muut henkilösivukulut	5.587.866,55
Yhteensä	93.762.492,83

1) Palkat ja palkkiot sisältävät palkkioita **423.769,16** euroa ja tulospalkkioita **165.254,44** euroa.

Lomapalkkavelat	1.1.2003	31.12.2003	Muutos euroa
* lomapalkkavelka	8.998.411,33	9.607.270,22	608.858,89
* Henkilösivukuluvelka	2.219.458,15	2.396.533,56	177.075,41
Lomapalkkavelat yhteensä	11.217.869,48	12.003.803,78	785.934,30

Liite 3: Kansallisomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset

Aineettomat hyödykkeet	Kansallisomaisuus	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Keskener. aineettomat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2003	0,00	789.353,27	1.424.127,99	4.848.989,01	7.062.470,27
Lisäykset	0,00	46.901,75	4.565.030,48	798.923,38	5.410.855,61
Vähennykset				-3.370.168,22	-3.370.168,22
Hankintameno 31.12.2003	0,00	836.255,02	5.989.158,47	2.277.744,17	9.103.157,66
Kertyneet poistot 1.1.2003	0,00	417.197,69	1.214.186,98	0,00	1.631.384,67
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot		125.288,95	711.201,74	0,00	836.490,69
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot					
Kertyneet poistot 31.12.2003	0,00	542.486,64	1.925.388,72	0,00	2.467.875,36
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.2003	0,00	293.768,38	4.063.769,75	2.277.744,17	6.635.282,30

Aineelliset hyödykkeet	Rakennukset	Rakennelmat	Koneet ja laitteet	Kalusteet	Muut ain. hyödykkeet	Keskener. aineelliset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2003	3.148.725,40	129.786,47	38.258.835,74	4.340.470,48	40.083,60	120.184,60	46.038.086,29
Lisäykset	0,00	754,11	2.449.850,78	425.580,25	2.650,00	203.938,75	3.082.773,89
Vähennykset	0,00	0,00	-423.317,55	-7.819,56	-706,39	-106.705,55	-538.549,05
Hankintameno 31.12.2003	3.148.725,40	130.540,58	40.285.368,97	4.758.231,17	42.027,21	217.417,80	48.582.311,13
Kertyneet poistot 1.1.2003	388.520,77	66.254,21	28.647.365,70	3.283.886,74	21.618,09	0,00	32.407.645,51
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	157.436,26	5.745,98	4.013.834,87	440.238,16	6.630,71	0,00	4.623.885,98
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	3.675,55	93,90	0,00	0,00	3.769,45
Vähennysten kertyneet poistot		0,00	-423.317,55	-7.819,57	-329,65	0,00	-431.466,77
Kertyneet poistot 31.12.2003	545.957,03	72.000,19	32.241.558,57	3.716.399,23	27.919,15	0,00	36.603.834,17
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.2003	2.602.768,37	58.540,39	8.043.810,40	1.041.831,94	14.108,06	217.417,80	11.978.476,96

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	Käyttöom. arvopaperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2003	27.792,16	27.792,16
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	-975,48	-975,48
Hankintameno 31.12.2003	26.816,68	26.816,68
Kertyneet poistot 1.1.2003	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot		
Kertyneet poistot 31.12.2002	0,00	0,00
Arvonkorotukset		
Kirjanpitoarvo 31.12.2002	26.816,68	26.816,68

Liite 4: Arvonkorotukset

Ei ole.

Liite 5: Myönnetyt varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet lainat eriteltyinä

Ei ole.

**Liite 6: Myönnetyt varainhoitovuoden päättyessävoimassa olleet valtiontakaukset, valtion-
takut ja muut vastuusitoumukset eriteltyinä****Muut vastuusitoumukset**

Leasingvastuut 31.12.2003	Tulevana tilikautena maksettavat euroa	Myöhemmin maksettavat euroa	Sitoumukset yhteensä euroa
autot	10.845,96	0,00	10.845,96
kopiokoneet	59.136,08	24.948,83	84.084,91
muut koneet	4.335,32	2.273,83	6.609,15
yhteensä	74.317,36	27.222,66	101.540,02

**Liite 7: Peruste, jonka mukaista kurssia on käytetty muunnettaessa ulkomaanrahan mää-
räiset velat, saamiset ja muut sitoumukset Suomen rahaksi**

Valuuttamääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi käyttämällä Euroopan keskus-
pankin noteeraamaa vuodenvaihteen valuuttakurssia.

Liite 8: Hallinnassa olevat eri yhtiöiden osakkeet ja osuudet sekä muut osakkeisiin rinnastettavat arvopaperit

<i>Arvopaperin nimi</i>	<i>Omistus- osuus%</i>	<i>Myyntioi- keuksien alaraja%</i>	<i>Kpl</i>	<i>Markkina- arvo yht. eur</i>	<i>Kirjanpito- arvo yht. eur</i>	<i>Osingot yht. eur</i>
1301 Muut osakkeet						
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy			1		437,29	
Lännen Puhelin Oy			1		478,49	
Lännen Puhelin Oy			10		4.036,50	1.495,00
Vakka-Suomen Puhelin Oy			1		454,11	
Vakka-Suomen Puhelin Oy			2		840,94	252,00
Vaasan Läänin Puhelin Oy			12		5.247,48	
Jakobstadsnejdens Telefon Ab			7		2.825,55	
Kokkolan Puhelin Oy			3		1.210,95	
Joensuun Puhelin Oy			1		336,38	40,00
Kymen Puhelin Oy			11		4.070,11	
1301 Muut osakkeet yhteensä					19.937,80	1.787,00
1303 Muut osuudet						
Savonlinnan Puhelinyhdistys			1		437,29	20,00
Pohjanmaan Puhelinosuuskunta			1		420,47	
Puhelinosuuskunta IPY			2		874,58	16,00
Mikkelin Puhelinyhdistys			2		975,48	40,00
Puhelinosuuskunta KPY			6		2.421,90	198,00
Lovisa telefonandelslag			4		1.749,16	216,00
1303 Muut osuudet yhteensä					6.878,88	490,00
Arvopaperit yhteensä					26.816,68	2.277,00

Liite 9: Hallinnassa oleva kansallisomaisuus, jota ei ole merkitty taseeseen***Tullimuseo***

Tullimuseo sijaitsee Suomenlinnan Susisaarella Polhem-kurttiinissa. Museon kolmessa salissa on vaihtuvia näyttelyitä, jotka on koottu museon omasta esineistöstä, valokuvasuurenuksista, lainatuista museoesineistä, aikakautta kuvaavista näyttelyesineistä- ja kalusteista. Museoesineitä säilytetään myös tullipiireissä, tullilaboratoriossa sekä Tullihallituksen tiloissa pienimuotoisina näyttelyinä. Kaikki esineet kuuluvat museon inventaariin.

Tullimuseon kokoelmiin kuuluu mm virkapukuja, toimistokalusteita, mittoja, tynnyreitä, vaakoja, taalereita, leimoja yms. esineitä. Varsinaisen museonäyttelyn lisäksi esineitä säilytetään museon varastossa Karkkilasta.

Museoesineistä on koottu luettelo, johon on merkitty tietoinen noin 1700 tullityössä käytettyä esinettä. Myös uudemmalta ajalta on taltioitu esim. vanha mikro-tietokone, kirjoitus- ja laskukoneita ja kalusteita

Liite 10: Selvitys kirjanpidon täydentämisestä tilinpäätöksessä talousarvioasetuksen 42 f § :n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla

Tullilaitoksessa verotulot ja loma-ajan palkkamenot on kirjattu varainhoitovuoden kuluessa liikekirjanpidossa talousarviokirjanpidon mukaisesti.

Liite 11: Erittely seuraavaan varainhoitovuoteen siirretyistä määrärahoista

Siirretyt määrarahat	Alkusaldo 01.01.2003	Kertymä vuoden aikana	Saldo 31.12.2003
4.01.24.50.66 UM/Lähialueyhteistyö	1.832,34	1.832,34	0,00
4.02.24.50.66 UM/Lähialueyhteistyö	120.918,62	60.769,94	60.148,68
4.03.24.50.66 UM/Lähialueyhteistyö	0,00	-139.000,00	139.000,00
4.02.28.40.21 Toimintamenot	1.417.179,38	1.417.179,38	0,00
4.03.28.40.21 Toimintamenot	0,00	-4.890.331,53	4.890.331,53
4.03.28.40.70 Kaluston hankinta	0,00	-4.992.274,50	4.992.274,50
4.02.28.80.24 Varhaiskuntoutus	10.414,77	10.414,77	0,00
4.02.31.24.21.2 Tiehallinto	238.037,01	238.037,01	0,00
4.03.31.24.21.2 Tiehallinto	0,00	-83.170,09	83.170,09
4.02.35.99.26.1 Ympäristöministeriö	47.393,40	47.393,40	0,00
Siirretyt määrarahat yhteensä	1.835.775,52	-8.329.149,28	10.164.924,80

Liite 12: Talousarviossa myönnettyt valtuudet sekä niiden käyttö ja käytöstä aiheutuvat menot

Valtuudet ja niiden käyttö 2003 (1.000 eur)				
selite	Valtuuslaji	Määrä	Käytetty	Jäljellä
28.01.62 EU:n rakennerahastojen valtion rahoitus-osuus Valtiovarainministeriön osalta N:o 0355424	EUM	238	129	109
Yhteensä		238	129	109

Valtuuksien käytöstä aiheutuvat menot (1.000 eur)							
selite	Aikaisempina vuosina	2003	2004	2005	2006	2007	Yht.
28.01.62 EU:n rakennerahastojen valtion rahoitus-osuus Valtiovarainministeriön osalta N:o 0355424	0	129	39	70	0	0	238
Yhteensä	0	129	39	70	0	0	238

Liite 13: Tilinpäätöksen täsmäytyslaskelma

Tilinpäätöksen täsmäytyslaskelma 31.12.2003	eur
1. Tuottojäämä	8.898.735.239,32
2. Kirjaukset, jotka ovat mukana tuotto/kulujäämässä mutta eivät talousarvion ylijäämässä debet+/kredit-	
2.1.Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, joita ei kirjata talousarviokirjanpitoon	4.256.671,51
2.2.Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, jotka on kirjattu talousarvio-kirjanpidon tililuokassa joko talousarvio - tai siirretyn määrärahan tilille kirjaamista odottavien erien tilille	0,00
2.3.Liikekirjanpidon tuotot, kulut ja tekniset kirjaukset, jotka on kirjattu talousarviokirjanpidon tililuokassa siirrettyjen määrärahojen tileille	-8.349.362,15
2.4. Liikekirjanpidon tuotot, kulut ja tekniset kirjaukset, jotka on kirjattu talousarviokirjanpidon tililuokassa rästien erittelytilille	0,00
2.5.Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, jotka on kirjattu talousarviokirjanpidon tililuokassa ulkopuolisen rahoituksen tilille	0,00
3. Kirjaukset, jotka eivät ole mukana tuotto/kulujäämässä, mutta ovat mukana talousarvion ylijäämässä. debet-/kredit +	
3.1.Liikekirjanpidon tasetilikirjaukset, jotka on kirjattu talousarviotulona tai -menona	-3.006.471,61
4. Laskelma yhteensä	8.891.636.077,07
5. Talousarvion ylijäämä	8.891.636.077,07
6. Ero	0,00

Liite 14: Oman pääoman muutokset

Oma pääoma (euroa)	2003	2002
Valtion pääoma 1.1.1998	-29.868.269,86	-29.868.269,86
Edellisten tilikausien pääoman muutos 1.1.	5.756.672,30	3.953.488,57
Tilinavaussiirto (Tilikauden tuottojäämä)	8.224.504.930,25	8.119.931.152,52
Tilinavaussiirto (Pääoman siirrot)	-8.220.126.390,97	-8.118.127.968,79
Edellisten tilikausien pääoman muutos 31.12.	10.135.211,58	5.756.672,30
Pääoman siirrot 1.1.	-8.220.126.390,97	-8.118.127.968,79
Tilinavaussiirto	8.220.126.390,97	8.118.127.968,79
Siirrot valtion yl. maksuliikemenotililtä	526.115.785,65	326.042.823,58
Siirrot valtion yl. maksuliiketulotilille	-9.495.865.850,00	-8.625.083.801,11
Siirrot läheteiden tililtä	75.623.258,24	78.914.586,56
Tilivirastojen väliset hallinnon siirrot	-975,48	0,00
Pääoman siirrot 31.12.	-8.894.127.781,59	-8.220.126.390,97
Tilikauden tuottojäämä 1.1.	8.224.504.930,25	8.119.931.152,54
Tilinavaussiirto	-8.224.504.930,25	-8.119.931.152,54
Tilikauden tuottojäämän siirto taseeseen	8.898.735.239,32	8.224.504.930,25
Tilikauden tuottojäämä 31.12.	8.898.735.239,32	8.224.504.930,25
Valtion pääoma 31.12. yhteensä	-15.125.600,55	-19.733.058,28

Liite 15: Tuotto- ja kululaskelmaan kirjattava talousarvion ulkopuolinen rahoitus

Ei ole

Liite 16: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Ei ole.

Liite 17: Taseeseen sisältyvät tiliviraston hallinnoimat rahastoidut varat, säätiöt ja yhdistykset

Ei ole.

Liite 18: Arviomäärärahojen ylitykset ja niiden perustelut

Ei ole.

Liite 19: Muut oikeiden ja riittävien tietojen vaatimuksen edellyttämät mahdolliset liitteet

Ei ole.

3.3 TILINPÄÄTÖKSEN LASKELMIEN TARKASTELU

Tullilaitoksen taseen loppusumma on 32,6 miljoonaa euroa (vuonna 2002 33,3 miljoonaa euroa). Taseen vastaavaa-summasta hieman yli puolet muodostuu käyttöomaisuudesta, jonka suurin yksittäinen erä on Vaalimaan läpivalaisulaite, joka valmistui ja otettiin käyttöön vuonna 1999. Vuonna 2003 merkittävin muutos taseen vastaavaa-erissä on käyttöön otettujen tietojärjestelmien myötä ai-neettomissa hyödykkeissä tapahtunut muiden pitkävaikutteisten menojen määrän kasvu 3,9 miljoonalla ja ennakkomaksujen ja keskeneräisten hankintojen lasku 2,6 miljoonalla eurolla. Itse valmistettujen tietojärjestelmien kustannukset on laskettu kuhunkin järjestelmään käytetyn työajan ja kunkin henkilön palkkauskustannusten kautta. Vaihto- ja rahoitusomaisuuden suurin erä ovat lyhytaikaiset saamiset, jotka muodostuvat lähinnä EU:lle tilitettävistä varoista; näiden osalta Tulli ei ole pystynyt toimittamaan kattavia tase-erittelyjä johtuen vanhoista tietojärjestelmistä, mutta vuonna 2003 käyttöönotettu veroreskontrajärjestelmä on parantanut tilannetta - tosin kokonaisuudessaan ongelma poistunee vasta vuoden 2004 tilinpäätöksessä.

Tilikauden tuottojäämä oli 8.898,7 miljoonaa euroa. Tuotoissa suurin erä 8.988,7 miljoonaa euroa olivat kannetut verot ja maksut, joissa oli kasvua edellisestä vuodesta 8,2 prosenttia. Kasvu oli suurinta arvonlisäveron (14,6%, 368.525,6 euroa), autoveron (18,2%, 184.604,8 euroa) ja nestemäisistä polttoaineista kannettavan energiaveron (4,7%, 105 084,8 euroa) kohdalla. Verotulojen kasvua selittää erityisesti autoverolain muutos toukokuussa 2003, joka lisäsi merkittävästi uusien ja käytettyjen autojen myyntiä kasvattaen autovero- ja arvonlisäverokertymää, sekä energiaverojen tason muutos vuoden 2003 alusta. Maksullisen toiminnan tuotot olivat noin 5,9 miljoonaa euroa laskun ollessa 9,9%.

Suurin kuluerä olivat henkilöstökulut noin 93,8 miljoonaa euroa kasvun ollessa 4%, jota selittää tulopoliittinen ratkaisu ja henkilömäärän kasvu ennen kaikkea autoverotuksen vaatimien resurssien vuoksi (2003 2.488 htv, kasvu 2,5%); henkilöstökulut olivat 76,5% kaikista kuluista. Seuraavaksi suurin kuluerä olivat palvelujen ostot 11,6 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 9,8% edellisvuodesta, mitä selittää mm. tietojärjestelmien kehittämisessä ja käytössä tarvittavien palvelusten hankinnan kasvu. Vuokratulot kasvoivat 7% ollen 8,5 miljoonaa euroa.

4. SISÄINEN TARKASTUS JA VALVONTA

Tullilaitoksessa sisäisen valvonnan järjestelmään sisältyy johdon suorittaman valvonnan lisäksi organisaation muun henkilöstön toimesta toteutettu valvonta sekä erilliseksi toiminnoksi organisoitun sisäisen tarkastuksen suorittama valvonta.

Sisäistä valvontaa suoritetaan tullilaitoksessa organisaation kaikilla tasoilla. Sisäinen valvonta on osa toimintaprosesseihin sisään rakennettua toiminnan ja taloudenhoidon valvontaa. Tullihallituksen johto ja aluehallinnon yksiköiden johto vastaavat toiminnasta ja sen riittävästä valvonnasta kukin omalla toimi- ja vastuualueellaan. Jokainen työntekijä vastaa oman työnsä laadusta ja tuloksellisuudesta tehtäväkuvansa ja tehtävälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Valvontaa ohjataan ja toteutetaan matriisiorganisaation periaatteiden mukaisesti.

Tullilaitoksessa toiminnan arvioinnin ja kehittämisen työkaluksi on valittu Euroopan laatukriteeristö (EFQM). Mallia käytetään mm. itsearviointien viitekehyksenä. Itsearviointit antavat arvioidun yksikön tai toiminnon osalta tietoa sisäisen valvonnan järjestelmän vahvuuksista ja kehittämisalueista. Itsearviointien perusteella laaditaan suunnitelmia toiminnan kehittämiseksi.

Tullilaitoksessa johtoa avustaa valvontatehtävissä pääjohtajan alaisuudessa toimiva sisäinen tarkastus. Sisäisen tarkastuksen toiminnasta vastaa sisäisen tarkastuksen päällikkö. Toimintakertomusvuoden 2003 aikana sisäisen tarkastuksen vahvuus oli kaksi henkilöä. Vuoden 2003 lopussa yksikköön rekrytoitiin uusi henkilö, joka aloitti tammikuussa 2004 ja jonka tehtäväalueeseen kuuluvat tietohallinto- ja tietojärjestelmä asiat.

Sisäisen tarkastuksen ohjesäännön mukaisesti sisäinen tarkastus toimii johdon apuna sekä edistää tullilaitoksen toiminnan tuloksellisuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja laillisuutta. Sisäinen tarkastus pyrkii sekä arviointi- ja varmistus- että konsultointitoiminnan avulla edistämään tullilaitoksen toiminnan kehittämistä ja sisäisen valvonnan päämäärien mukaista toimintaa tullilaitoksessa. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tullilaitoksen kaikkia yksiköjä ja toimintoja. Sisäisen tarkastuksen toiminnassa pyritään ottamaan huomioon tullin arvot, IIA:n ammattistandardit ja eettiset säännöt. Kertomusvuoden aikana yksikön edustaja suoritti CIA- ja CCSA-tutkinnot.

Sisäisen tarkastuksen toiminnassa painopistealueena kertomusvuoden aikana on ollut sisäisen valvonnan järjestelmän kehittäminen ja itsearviointimenettelyjen käytön edistäminen; esimerkkeinä tullimenettelyihin sekä VM:n ja MMM:n välisellä sopimuksella tullille delegoitujen sopimustehtävien toteuttamiseen liittyvä arviointi- ja varmistustoiminta. Em. tehtävien toteuttamisen aikana sisäisessä tarkastuksessa kehitettiin ja testattiin myös uutta arviointi- ja varmistustoiminnan toimintamallia. Uudessa työmenetelmässä hyödynnetään itsearviointitekniikkaa ja EFQM-kriteeristöä. Lisäksi yksikkö on konsultoinut arviointien toteuttamista ja kouluttanut henkilöstöä itsearviointien toteuttamiseen laatupalkintokriteeristöä hyödyntämällä.

Valtiontalouden tarkastusviraston tullilaitosta koskevassa vuoden 2002 tilintarkastuskertomuksessa esitettyihin toimenpidesuosituksiin liittyvistä toimenpiteistä on raportoitu Valtiontalouden tarkastusvirastolle.

5. ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätösasiakirja on hyväksytty Helsingissä 26. maaliskuuta 2004

Pääjohtaja

Tapani Erling

Johtaja

Hannu Lappi